

2 La població de nacionalitat estrangera a les comarques catalanes

Fernando Gil Alonso
Andreu Domingo i Valls

Aquest capítol presenta una sèrie d'estadístiques bàsiques sobre població de nacionalitat estrangera a les quaranta-una comarques catalanes, a més d'una fitxa addicional corresponent al conjunt de Catalunya i una taula sumatòria que s'inclouen a efectes comparatius. Cada fitxa comarcal consta de tres gràfics. En el primer es mostra la piràmide de població per sexe i edat, diferenciant la de nacionalitat espanyola de la de nacionalitat estrangera. Permet veure d'un cop d'ull l'impacte demogràfic de la immigració internacional sobre l'estructura demogràfica de cada comarca i la seva distribució per sexe i edat, en comparació amb la de la població autòctona, a 1 de gener de 2007, a partir de les dades del padró continu proporcionades per l'Idescat (darreres dades oficials disponibles). Aquesta mateixa font s'utilitza en el segon gràfic, que representa l'evolució de la població estrangera, per grans agregacions continentals, entre el 1998 i el 2007, i mostra, d'una banda, el ritme de creixement de la població de nacionalitat estrangera en cada comarca i, de l'altra, la seva distribució canviant segons l'origen geogràfic. L'últim gràfic mostra les deu nacionalitats principals presents a cada comarca i la seva distribució entre homes i dones a 1 de gener de 2008, a partir de les dades proporcionades per la Secretaria per a la Immigració de la Generalitat de Catalunya (dades no oficials).

Taula 1.

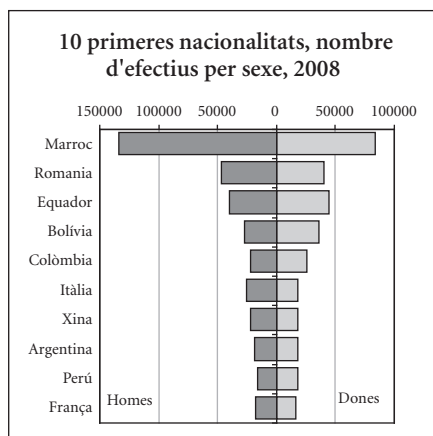
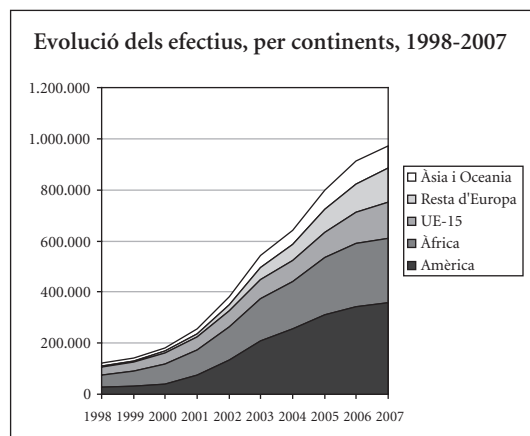
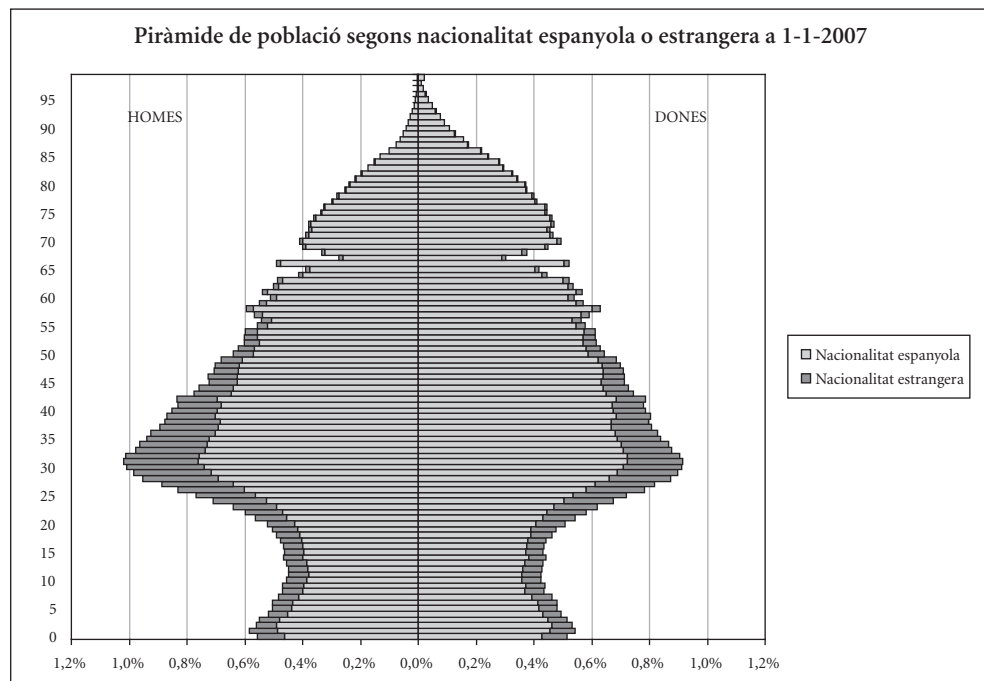
Població per nacionalitat (espanyola, estrangera i agregats continentals) i percentatge de dones, a les comarques catalanes. Catalunya, 2007

	Europa	% dones	Àfrica	% dones	Amèrica	% dones
Alt Camp	1.519	43,2	2.017	34,4	872	53,3
Alt Empordà	13.969	48,1	9.396	37,3	6.663	54,4
Alt Penedès	2.200	42,6	5.239	35,0	3.334	52,6
Alt Urgell	1.624	43,3	228	39,0	869	58,8
Alta Ribagorça	295	35,6	109	22,9	172	45,3
Anoia	2.250	44,4	4.462	35,9	2.269	55,7
Bages	4.005	42,3	7.701	37,8	4.020	56,2
Baix Camp	11.025	47,7	9.529	35,8	7.681	54,2
Baix Ebre	7.042	45,3	3.317	26,2	1.549	55,1
Baix Empordà	9.312	49,0	10.146	39,1	4.364	55,6
Baix Llobregat	19.700	45,2	20.440	35,7	32.916	54,9
Baix Penedès	3.652	47,0	5.353	36,0	3.606	55,1
Barcelonès	81.334	47,3	35.448	36,8	169.435	54,5
Berguedà	1.173	39,6	975	38,6	945	52,1
Cerdanya	1.114	43,5	199	30,7	1.492	50,9
Conca de Barberà	960	42,3	662	33,2	351	54,4
Garraf	9.158	44,8	3.196	38,5	6.471	53,9
Garrigues	1.058	45,3	586	31,7	106	57,5
Garrotxa	1.488	46,8	2.502	33,8	1.168	56,3
Gironès	6.412	47,3	13.724	35,3	8.880	56,4
Maresme	10.366	50,3	19.751	35,4	13.309	56,8
Montsià	7.948	45,0	1.736	34,4	2.083	53,6
Noguera	2.404	46,3	1.758	29,9	781	50,1
Osona	2.512	47,1	11.984	40,0	3.443	55,2
Pallars Jussà	644	44,3	325	25,2	443	56,7
Pallars Sobirà	409	42,5	82	20,7	330	48,5
Pla d'Urgell	2.209	46,5	2.348	31,6	721	53,0
Pla de l'Estany	749	49,5	2.083	40,4	779	55,6
Priorat	487	44,8	250	39,2	132	53,0
Ribera d'Ebre	1.911	45,2	663	32,1	244	51,6
Ripollès	377	47,5	773	32,3	629	56,0
Segarra	2.424	42,5	1.601	31,0	391	56,0
Segrià	8.428	48,2	11.125	26,3	5.606	56,8
Selva	12.902	48,6	6.951	30,7	6.660	52,7
Solsonès	489	37,8	867	39,6	277	53,1
Tarragonès	12.608	47,3	11.665	35,5	10.627	54,2
Terra Alta	1.052	40,9	58	29,3	131	52,7
Urgell	1.912	45,2	2.366	31,4	743	56,0
Vall d'Aran	805	45,2	423	25,1	597	56,6
Vallès Occidental	16.859	45,7	25.110	33,9	37.727	55,3
Vallès Oriental	6.957	46,2	15.868	31,3	14.891	54,4
CATALUNYA	273.742	46,7	253.016	35,0	357.707	54,8

Font: Padró continu (Idescat), dades oficials a 1 de gener.

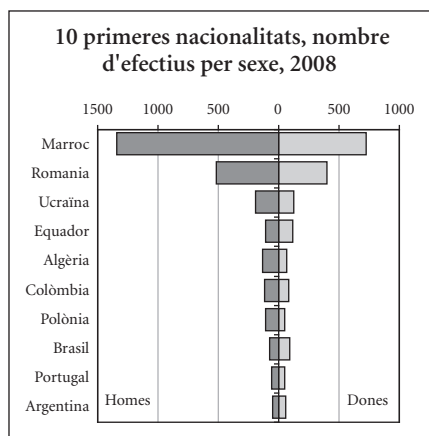
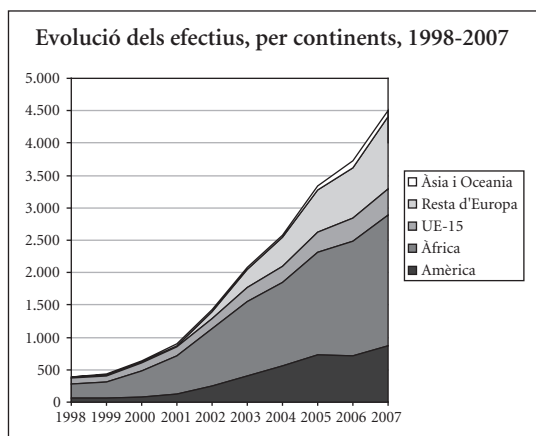
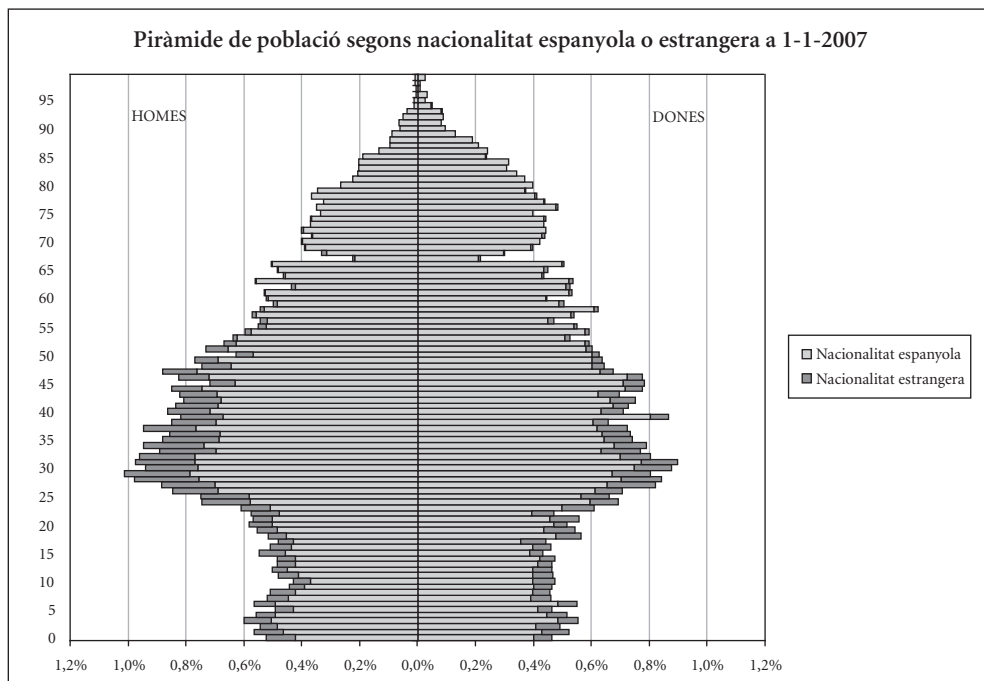
Àsia, Oceania i resta	% dones	Total estrangers	% dones	Nac. espanyola	% dones	Població total	% dones
101	33,7	4.509	41,0	38.077	49,9	42.586	49,0
549	39,2	30.577	46,0	98.581	50,3	129.158	49,2
349	43,6	11.122	42,0	87.734	50,2	98.856	49,3
56	55,4	2.777	48,1	18.789	49,3	21.566	49,1
6	0,0	582	35,7	3.541	48,2	4.123	46,4
344	42,2	9.325	43,0	102.330	50,0	111.655	49,4
705	42,3	16.431	43,6	160.415	51,0	176.846	50,3
1.092	34,4	29.327	45,0	150.869	50,6	180.196	49,7
1.455	17,8	13.363	38,7	65.227	50,5	78.590	48,5
596	45,0	24.418	46,0	102.032	50,1	126.450	49,3
3.578	37,8	76.634	46,5	694.882	50,4	771.516	50,0
294	39,8	12.905	44,5	77.986	49,3	90.891	48,6
59.394	31,4	345.611	47,1	1.867.047	52,9	2.212.658	52,0
128	33,6	3.221	42,7	37.258	50,9	40.479	50,2
23	52,2	2.828	46,6	14.916	47,6	17.744	47,4
111	43,2	2.084	41,5	18.630	49,6	20.714	48,7
474	41,4	19.299	46,7	117.029	50,2	136.328	49,7
40	42,5	1.790	41,5	18.189	48,8	19.979	48,1
1.915	36,7	7.073	41,0	46.434	50,9	53.507	49,6
1.250	34,8	30.266	44,0	139.358	51,2	169.624	49,9
2.833	46,7	46.259	45,6	367.822	50,6	414.081	50,0
441	29,0	12.208	44,4	55.626	50,1	67.834	49,0
115	40,9	5.058	41,1	33.538	49,8	38.596	48,7
778	35,3	18.717	43,6	128.421	50,6	147.138	49,7
14	21,4	1.426	43,5	12.041	49,9	13.467	49,2
4	50,0	825	42,8	6.366	47,8	7.191	47,3
157	40,8	5.435	40,8	29.541	50,0	34.976	48,6
200	50,0	3.811	45,8	25.082	50,7	28.893	50,0
19	31,6	888	44,1	8.897	48,3	9.785	48,0
70	20,0	2.888	42,1	20.431	50,0	23.319	49,0
58	37,9	1.837	43,7	24.739	50,1	26.576	49,7
59	27,1	4.475	39,4	17.228	50,0	21.703	47,8
959	40,7	26.118	40,5	164.440	51,1	190.558	49,6
2.121	27,0	28.634	43,6	129.040	49,5	157.674	48,4
70	31,4	1.703	40,9	11.698	49,5	13.401	48,4
2.146	32,4	37.046	44,7	194.115	50,4	231.161	49,5
42	4,8	1.283	40,4	11.436	49,2	12.719	48,3
150	35,3	5.171	40,2	29.844	50,3	35.015	48,8
17	41,2	1.842	44,2	7.973	47,6	9.815	47,0
4.094	40,1	83.790	46,2	762.152	50,7	845.942	50,3
1.235	40,9	38.951	43,1	338.247	50,2	377.198	49,5
88.042	33,2	972.507	45,4	6.238.001	51,2	7.210.508	50,4

CATALUNYA

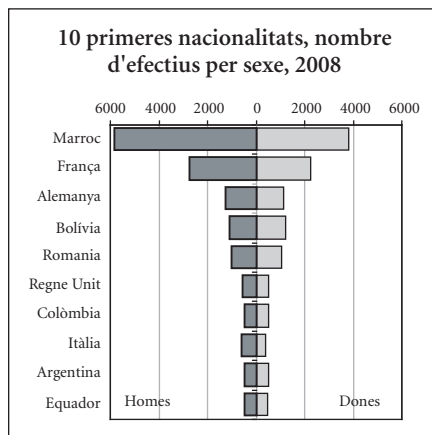
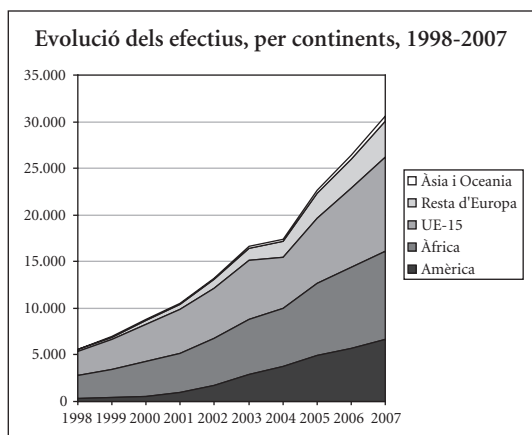
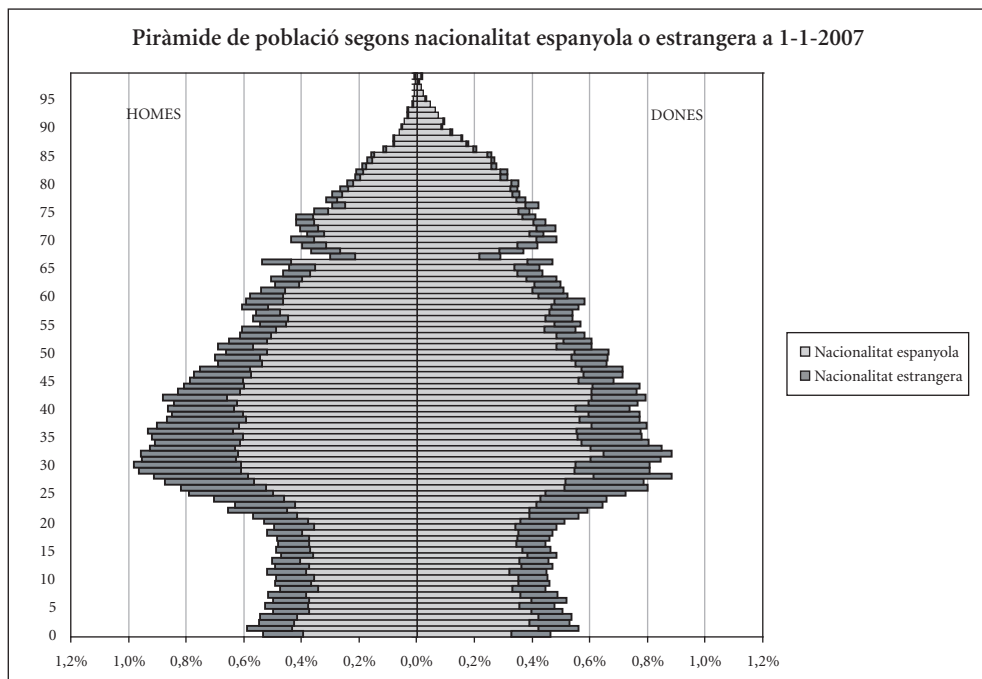
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ALT CAMP

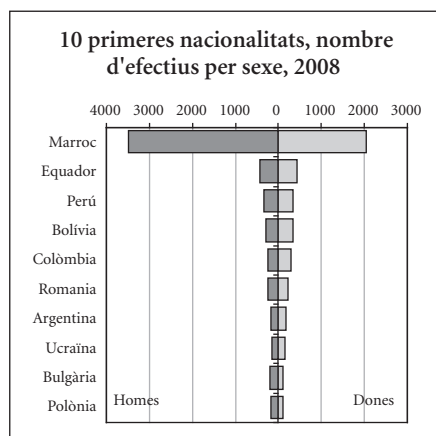
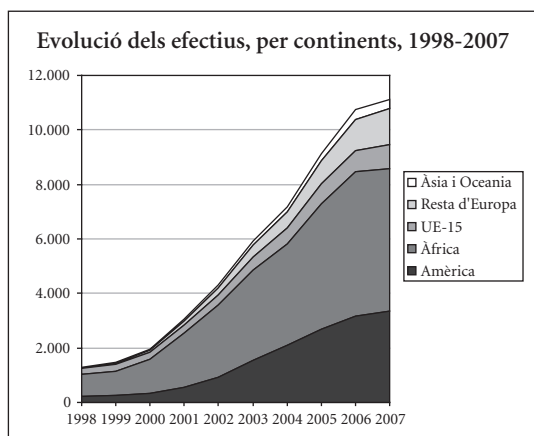
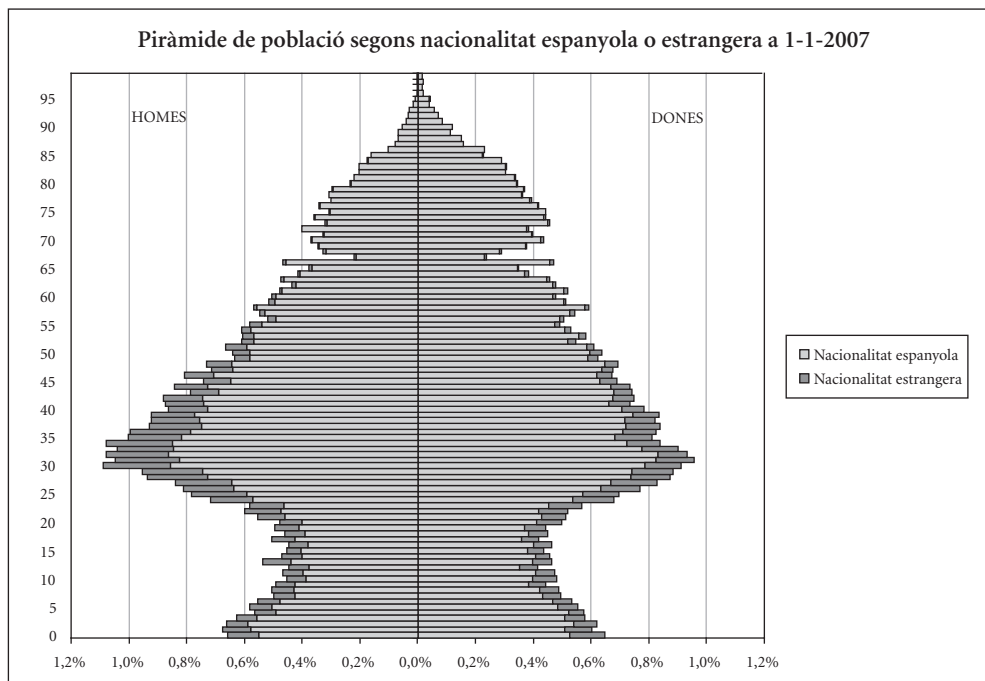
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ALT EMPORDÀ

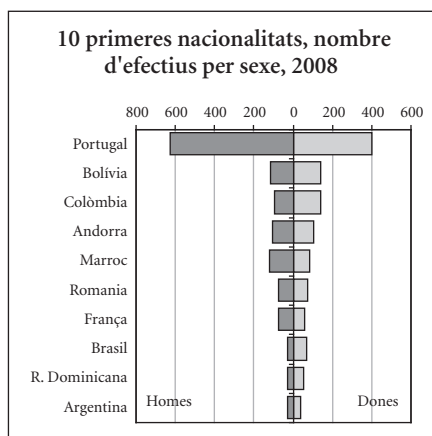
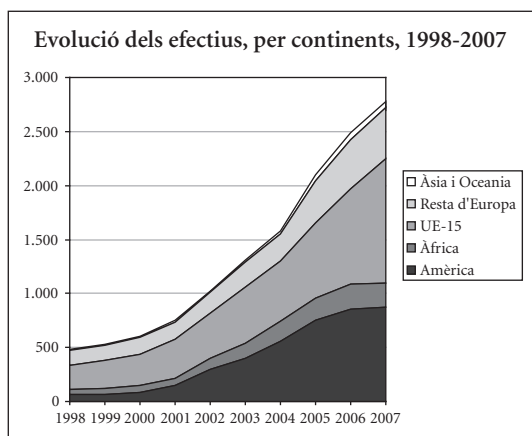
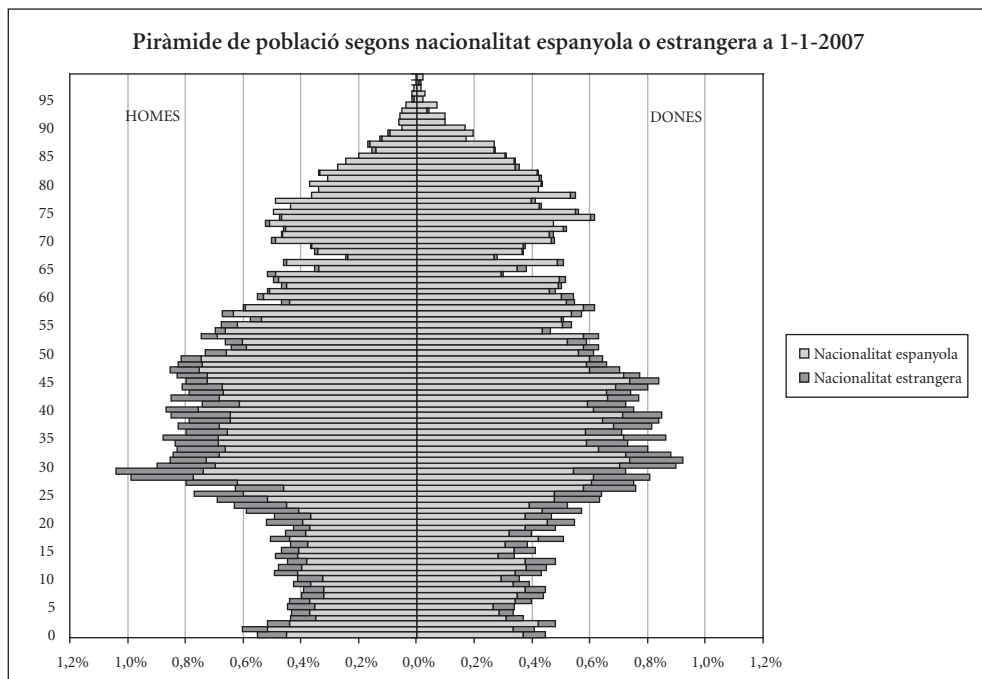
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ALT PENEDÈS

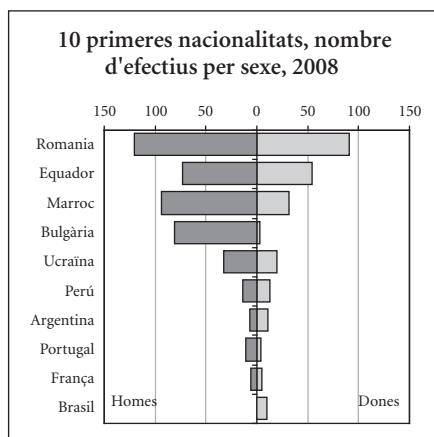
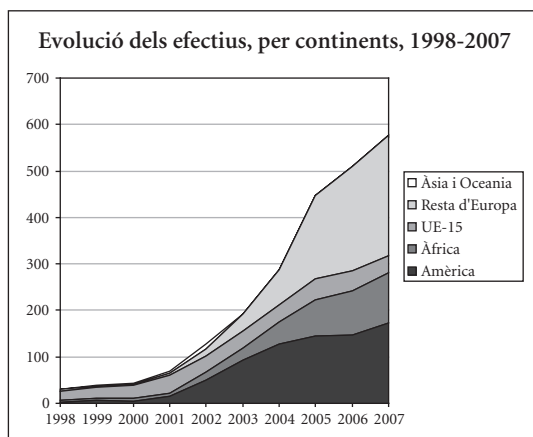
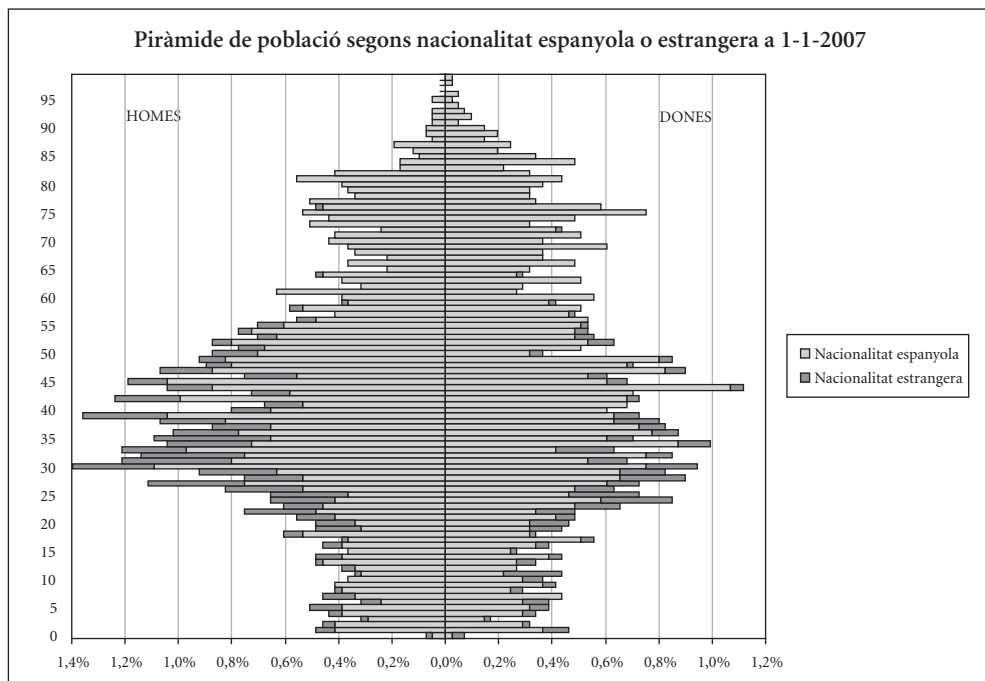
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ALT URGELL

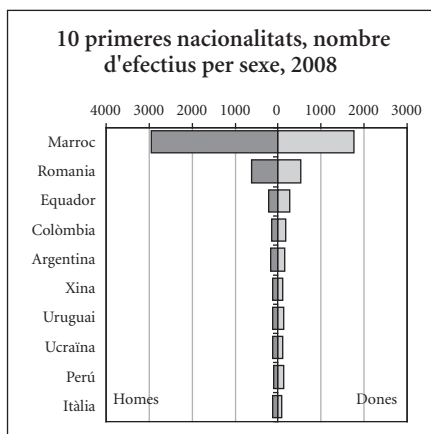
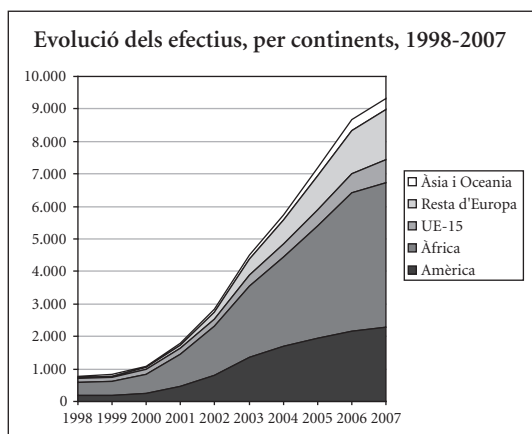
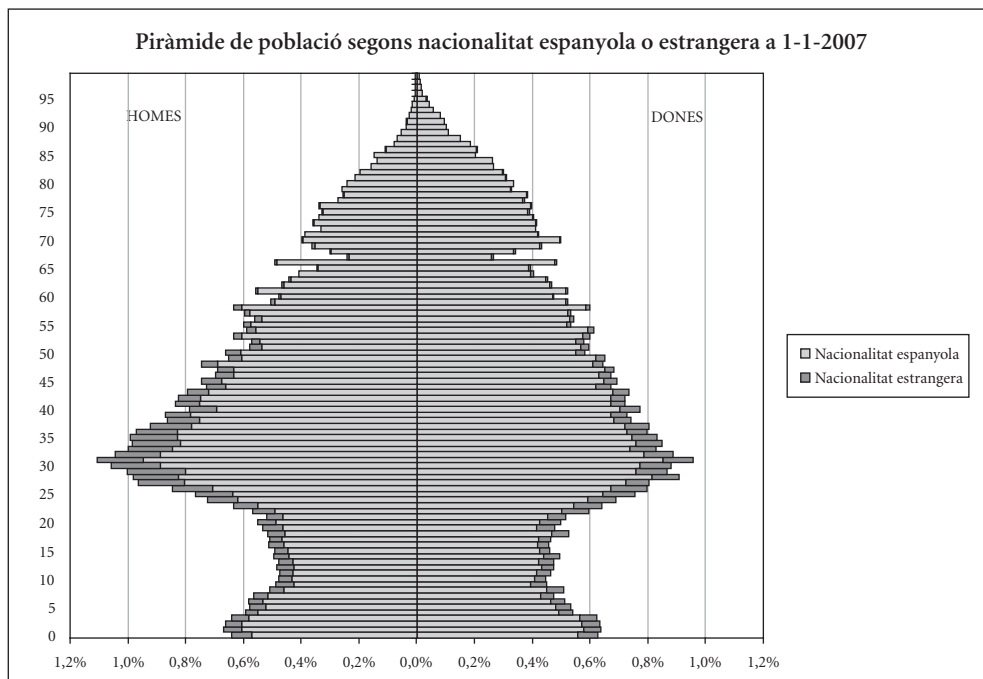
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ALTA RIBAGORÇA

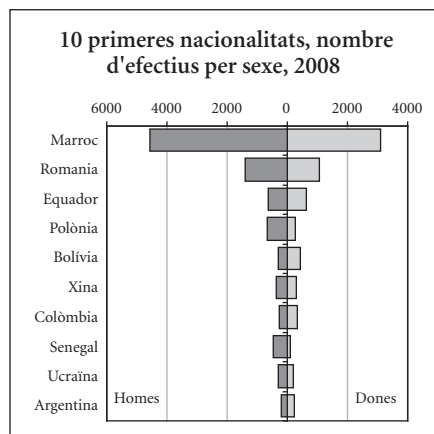
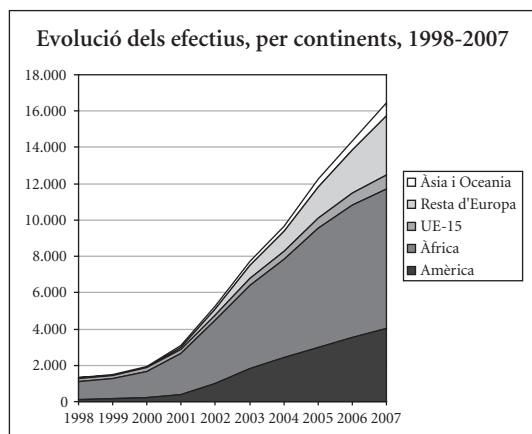
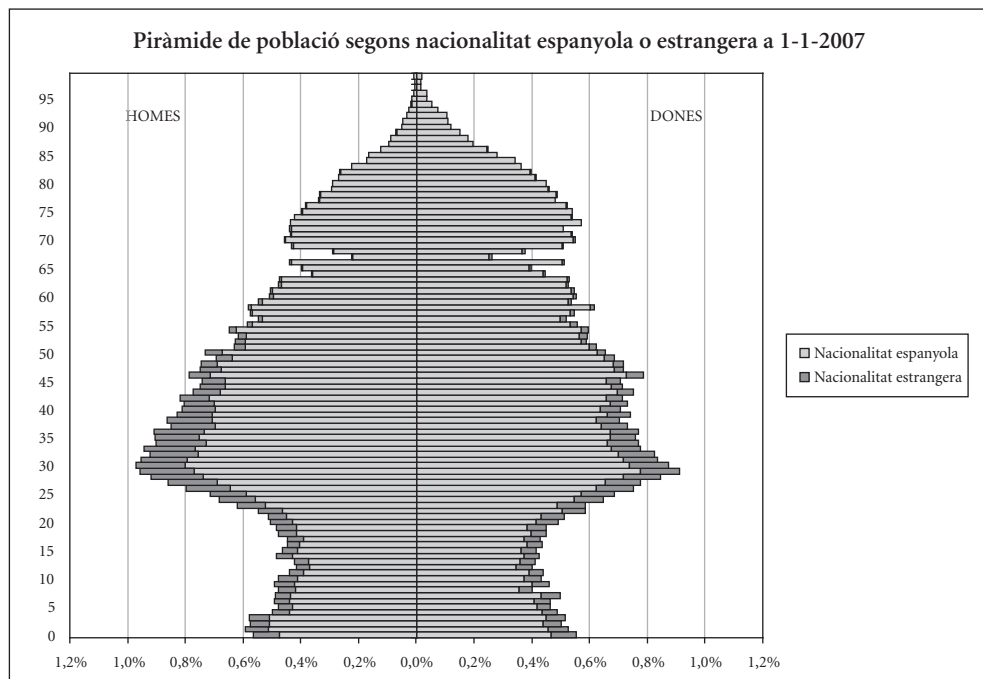
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

ANOIA

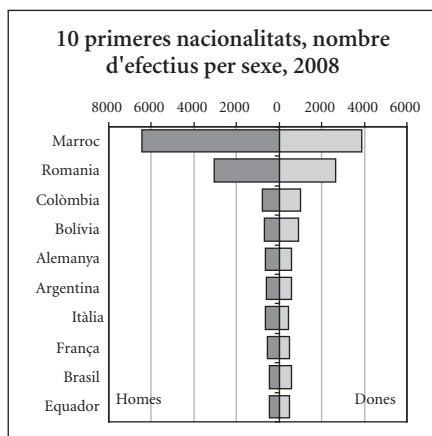
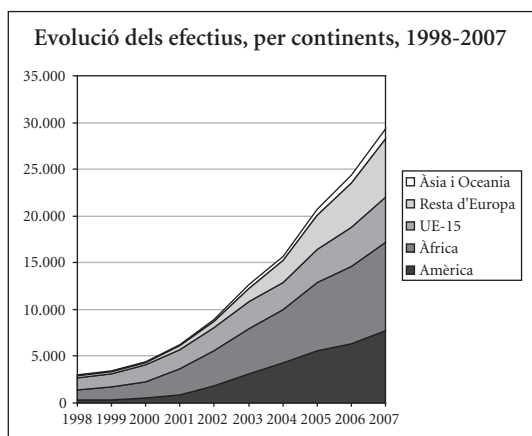
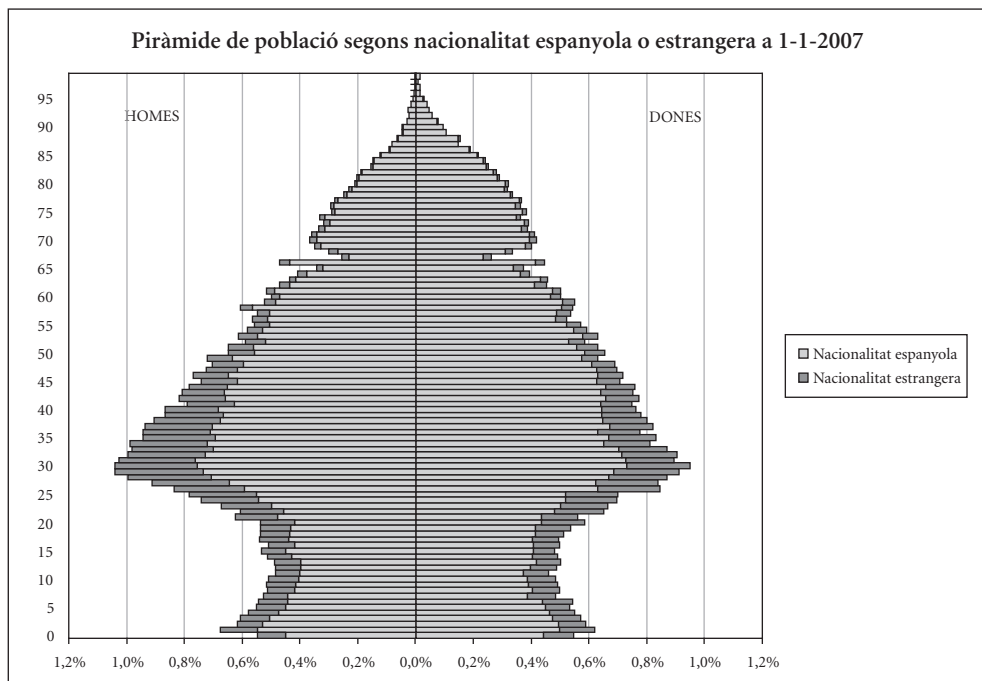
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAGES

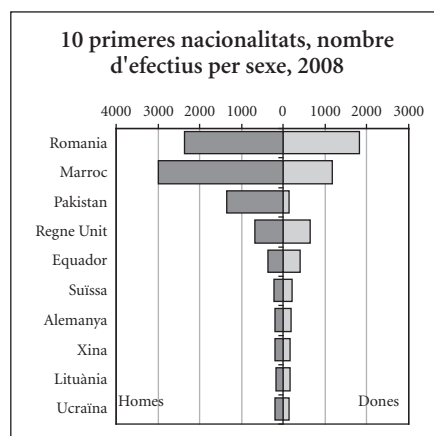
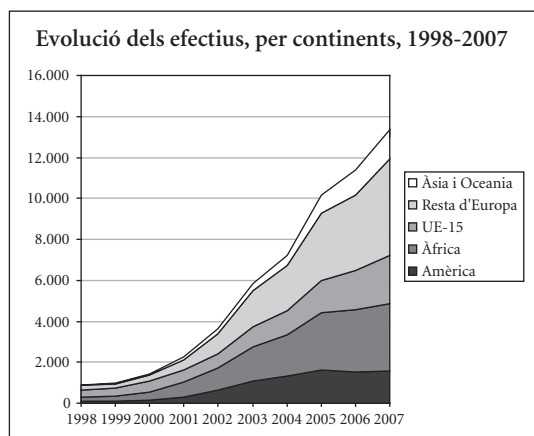
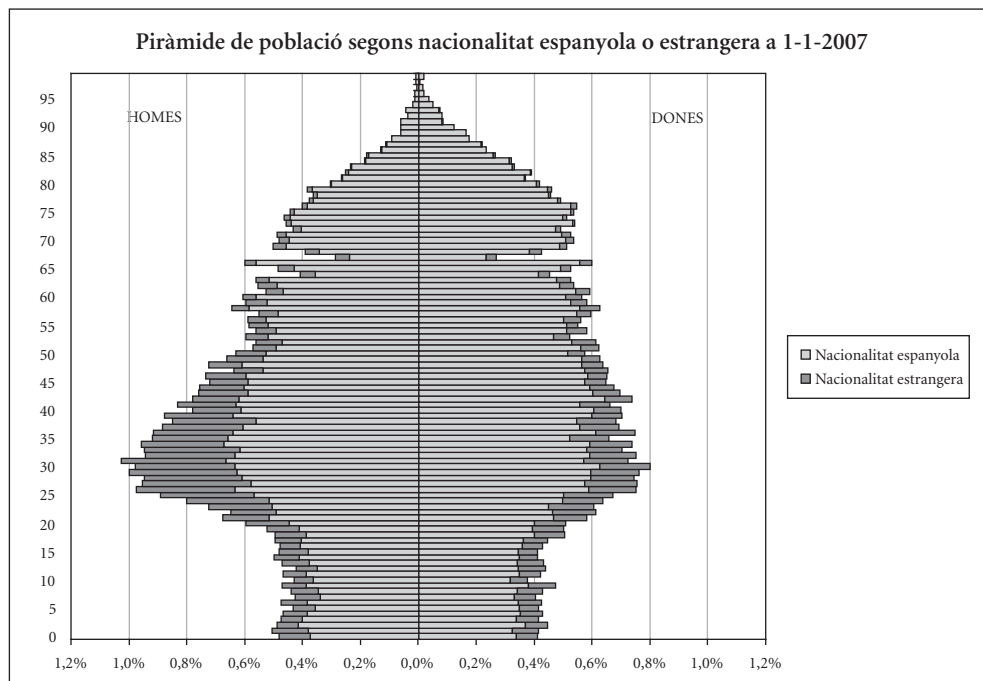
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAIX CAMP

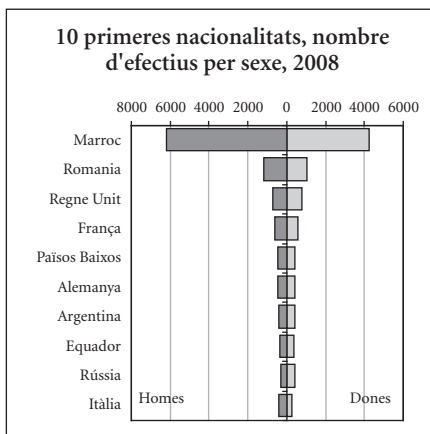
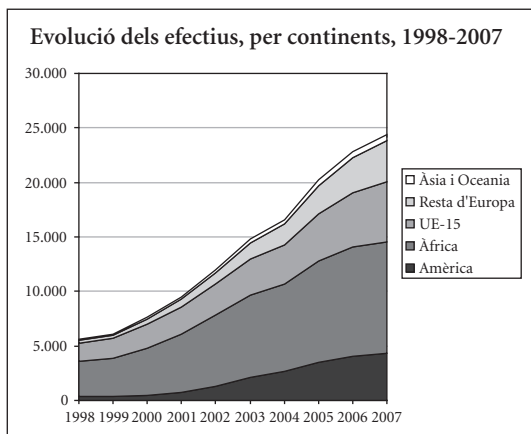
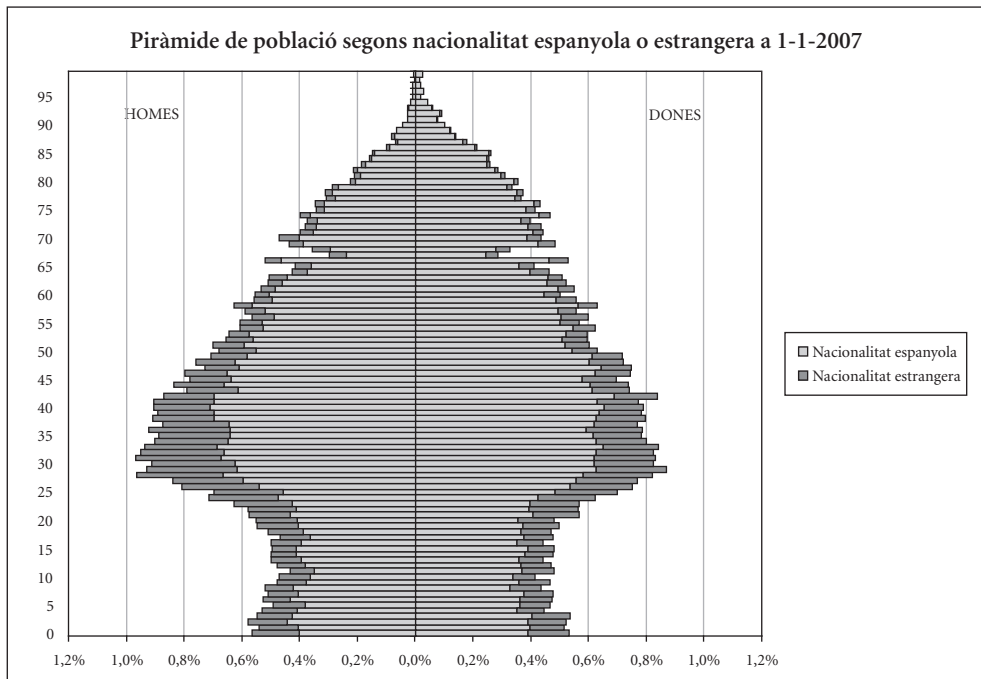
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAIX ÈBRE

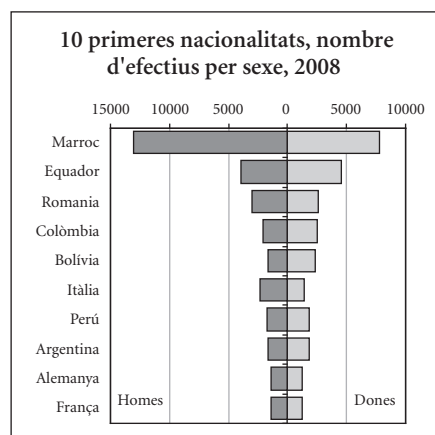
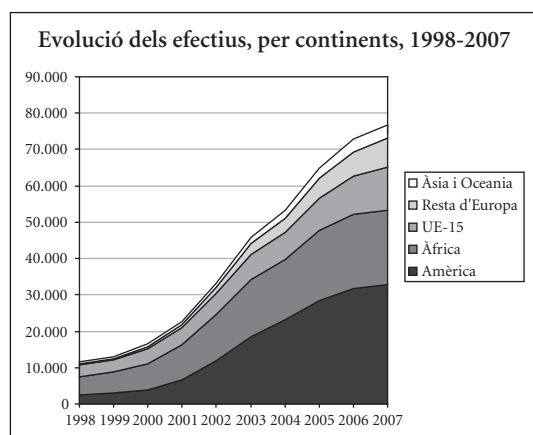
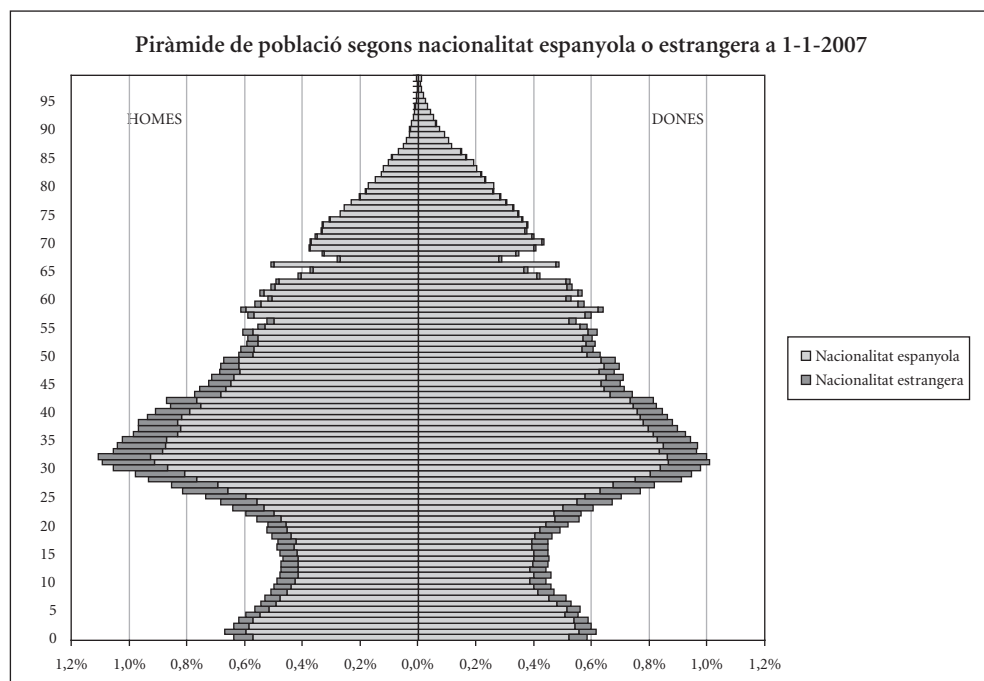
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAIX EMPORDÀ

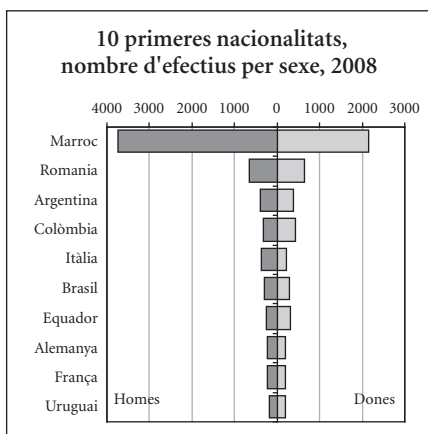
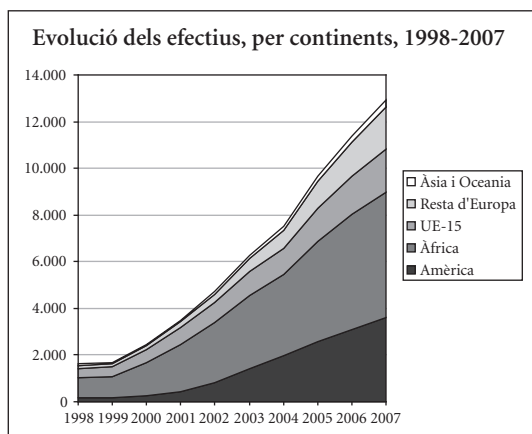
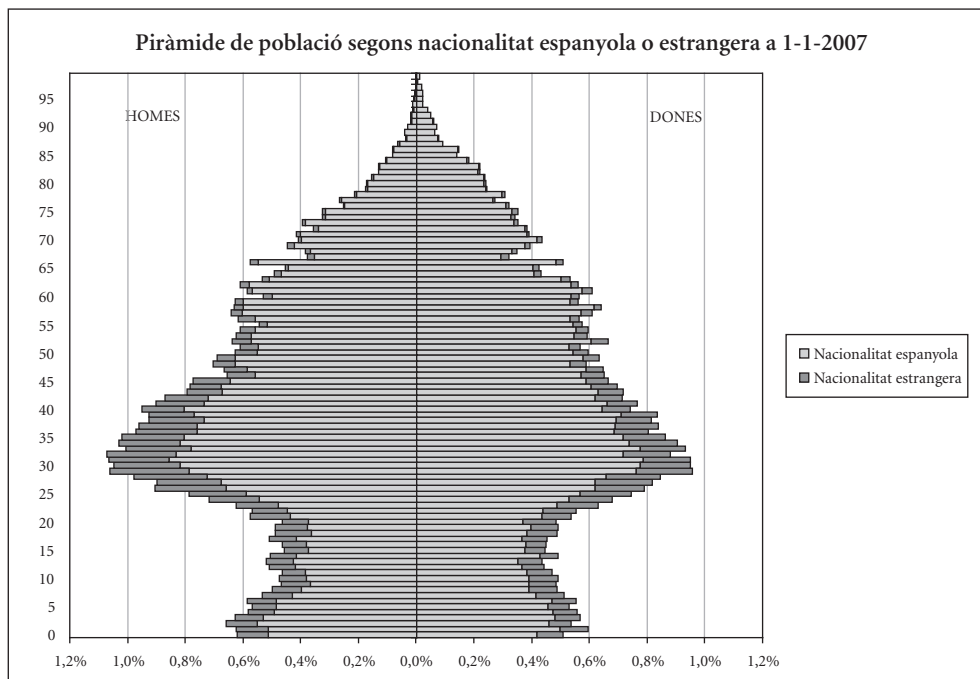
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAIX LLOBREGAT

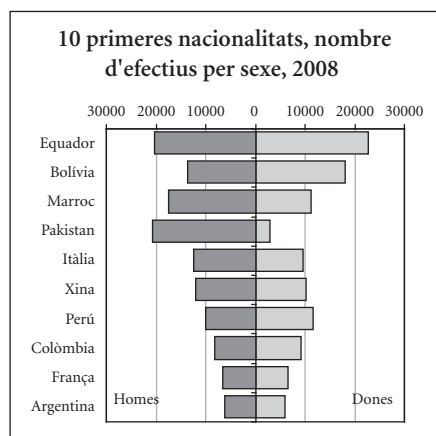
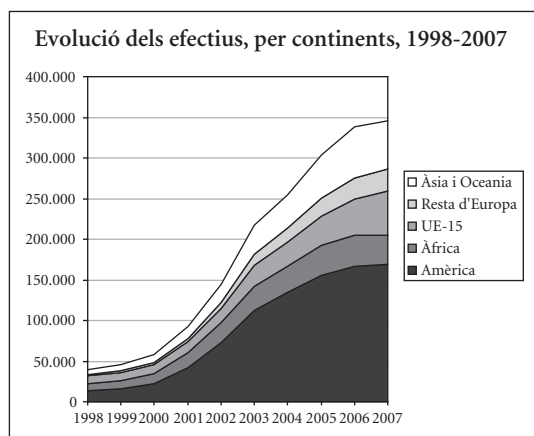
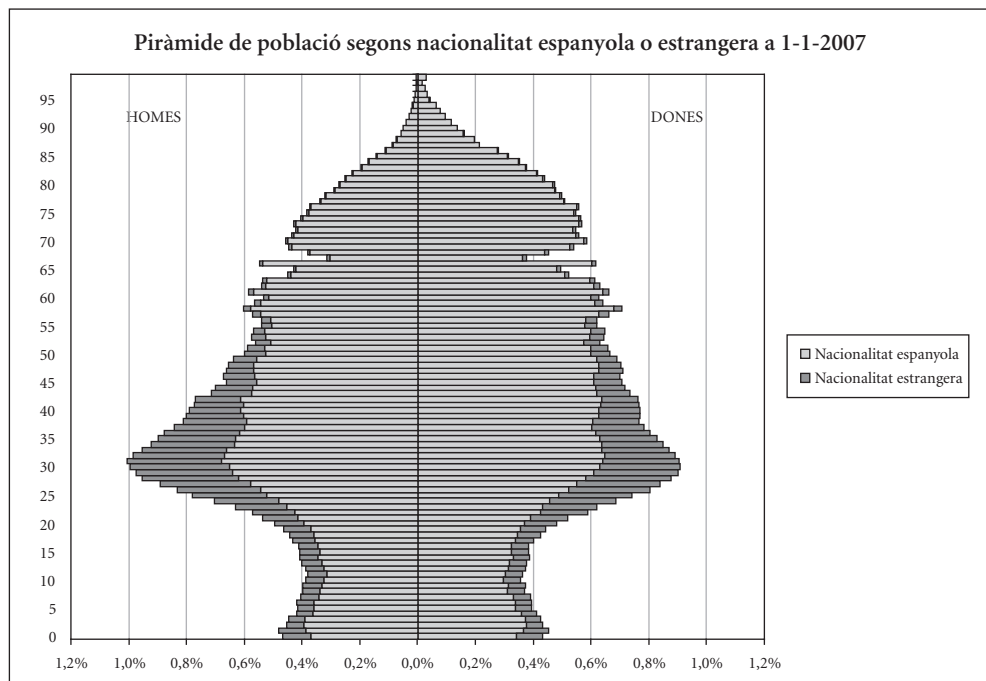
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BAIX PENEDEÈS

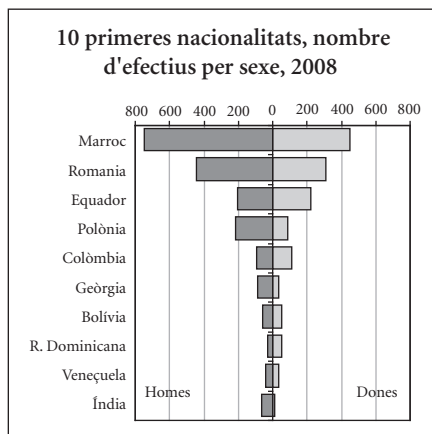
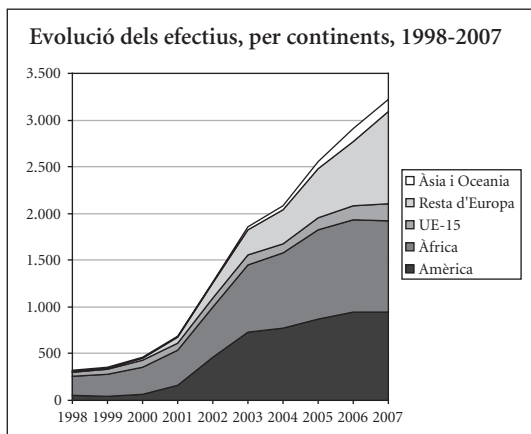
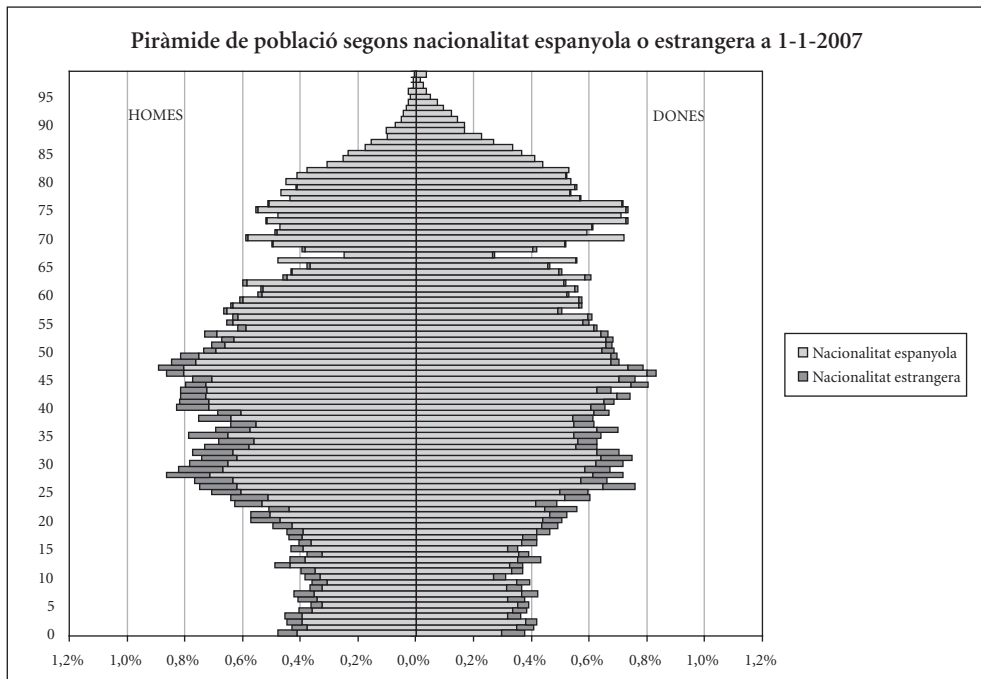
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BARCELONÈS

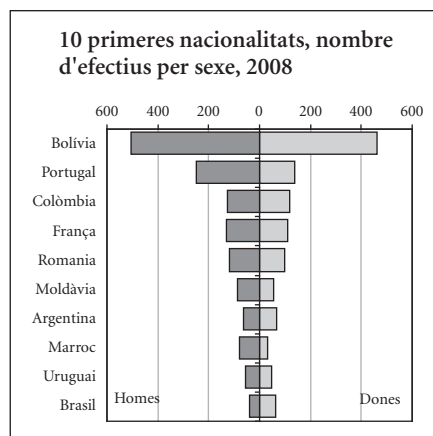
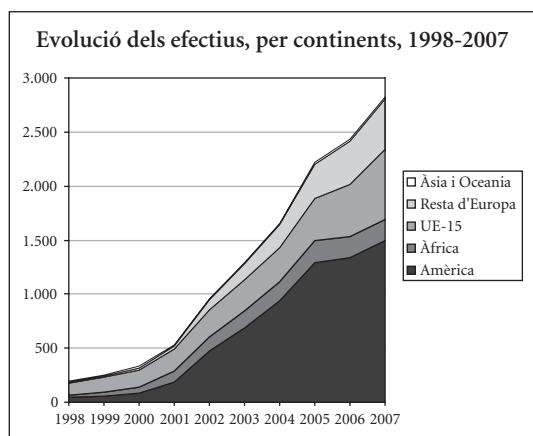
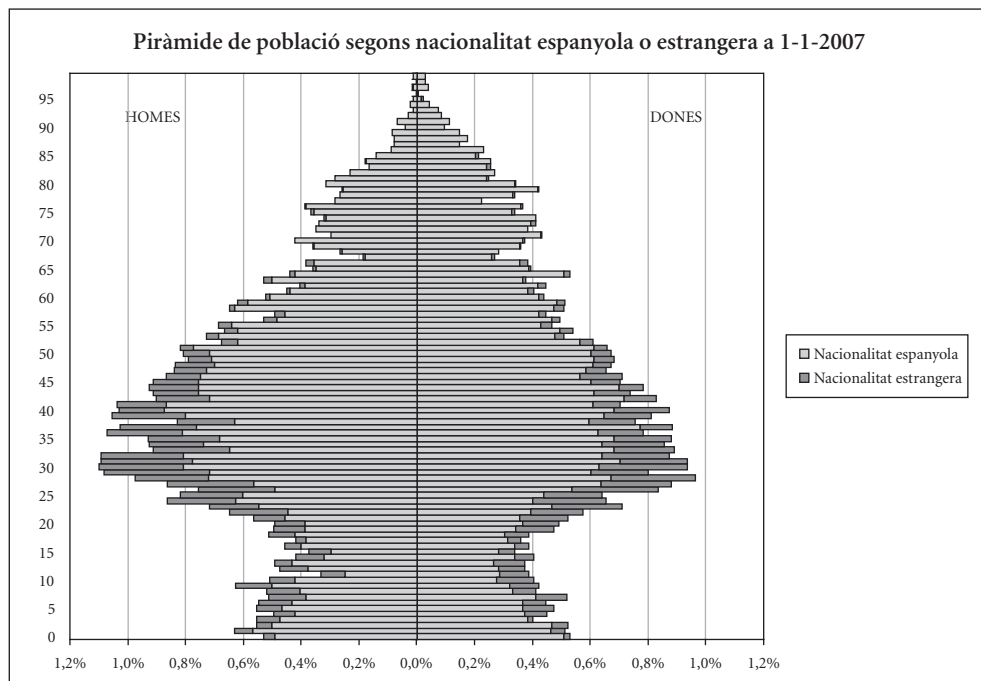
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

BERGUEDÀ

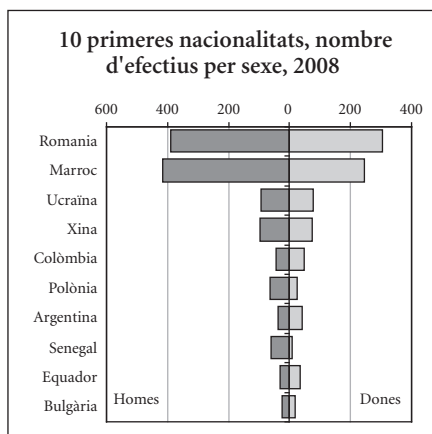
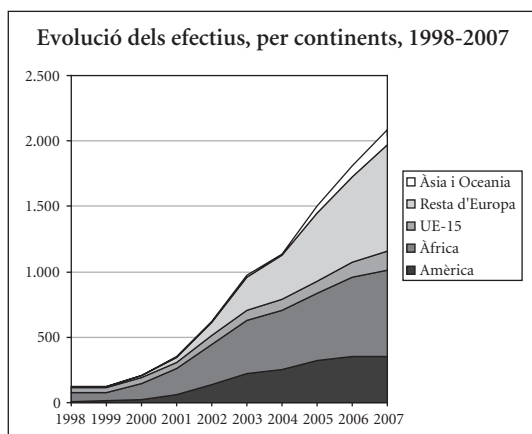
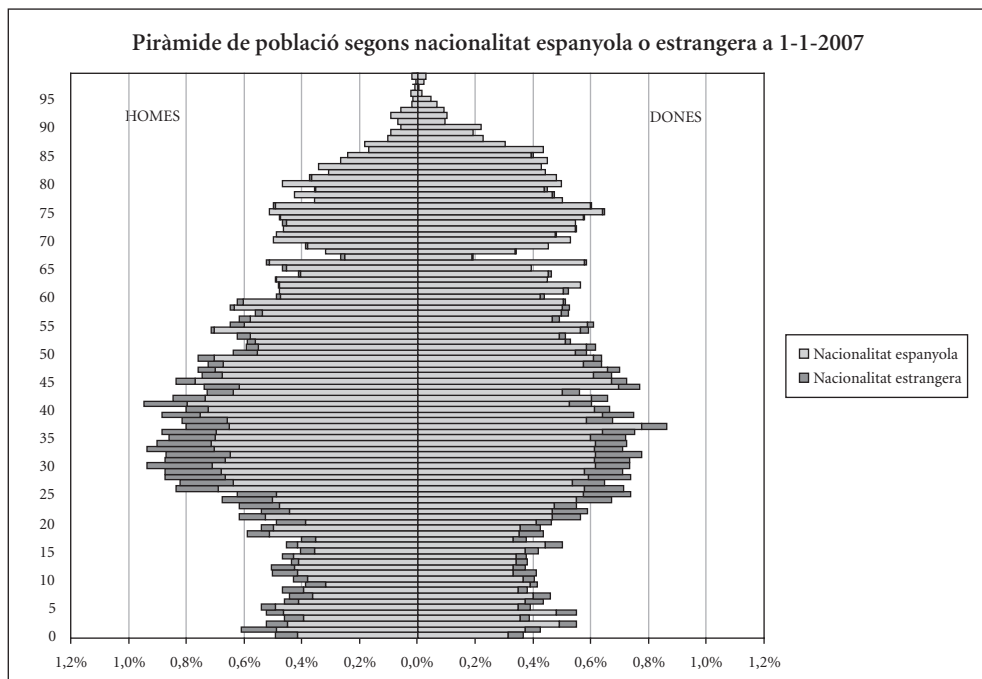
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

CERDANYA

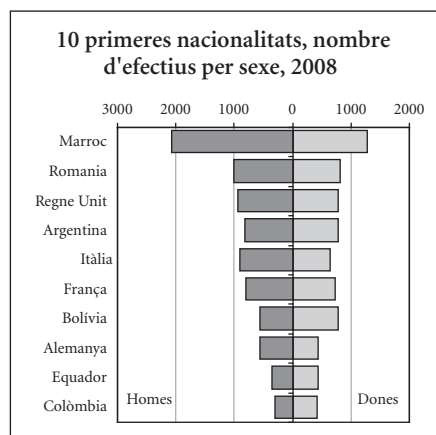
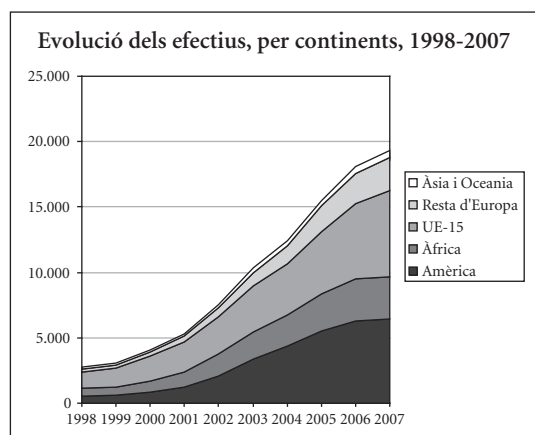
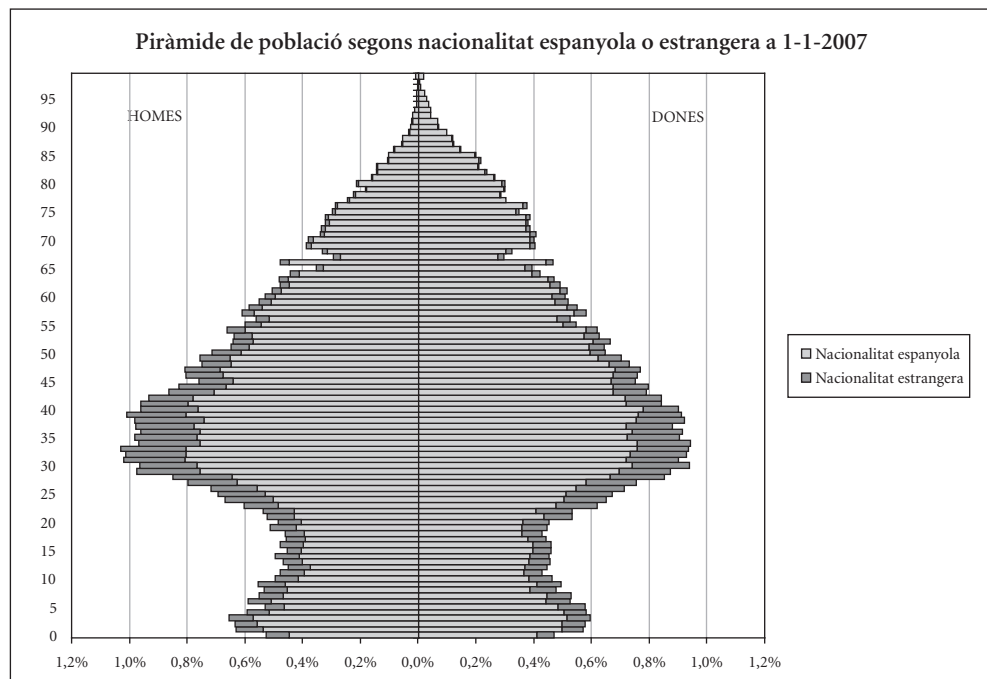
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

CONCA DE BARBERÀ

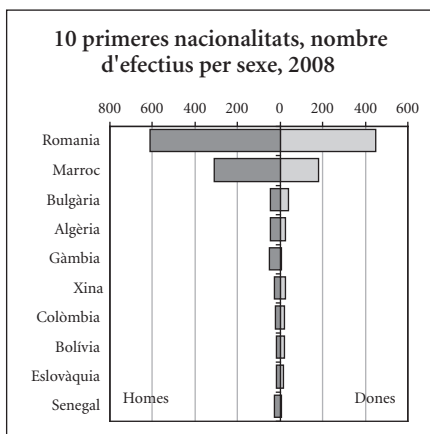
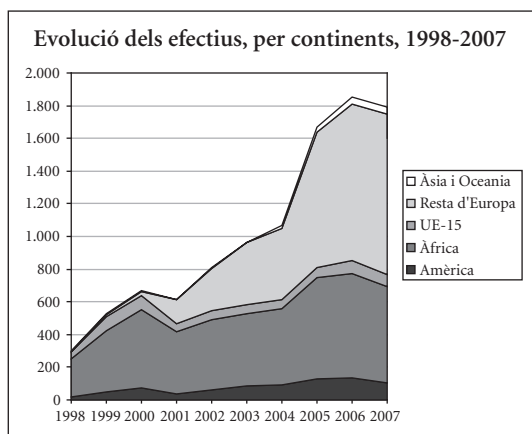
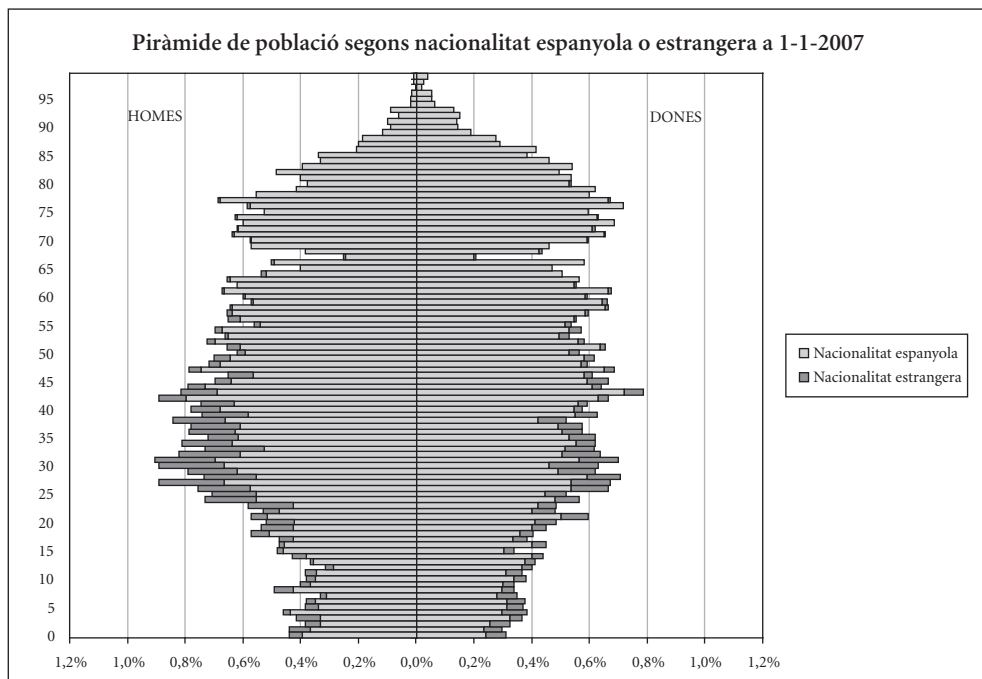
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

GARRAF

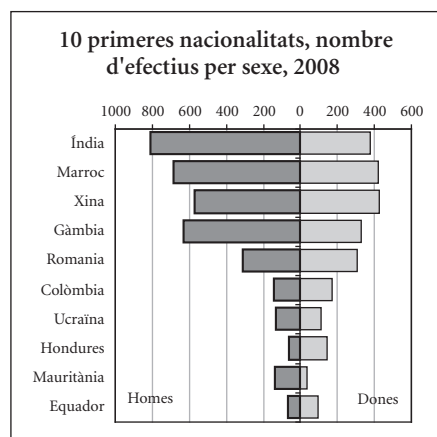
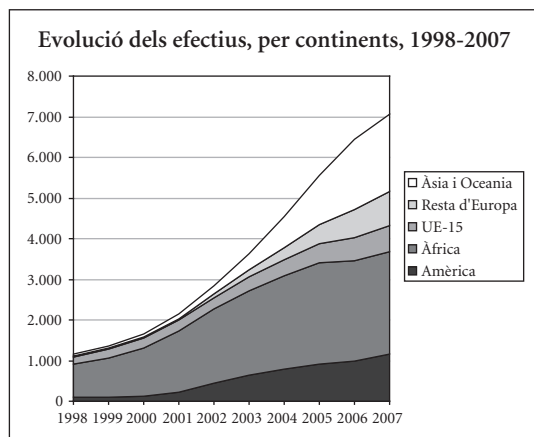
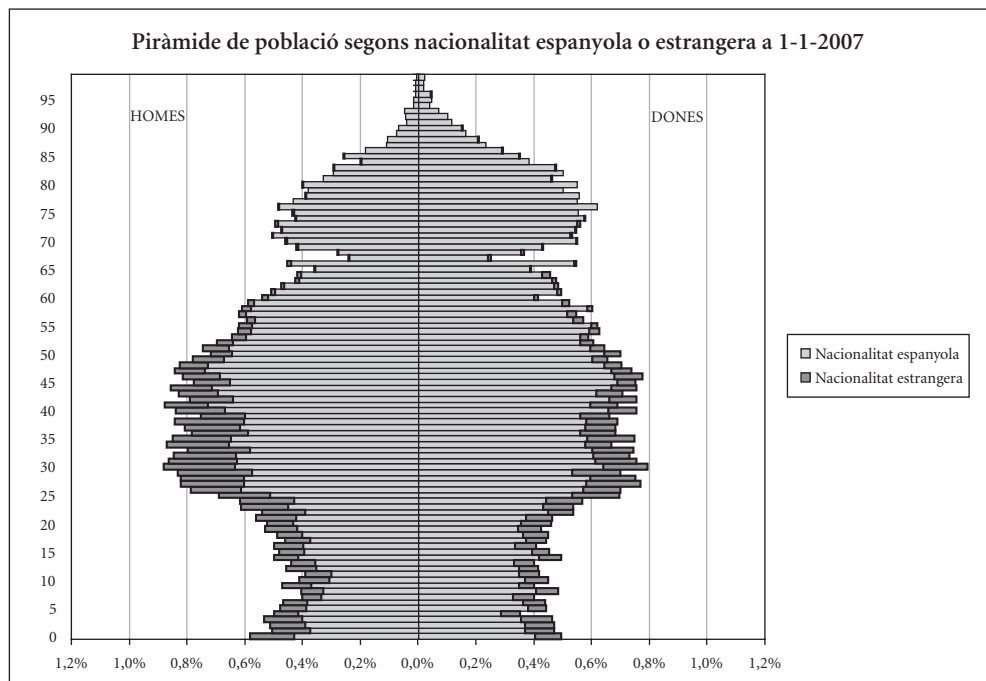
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

GARRIGUES

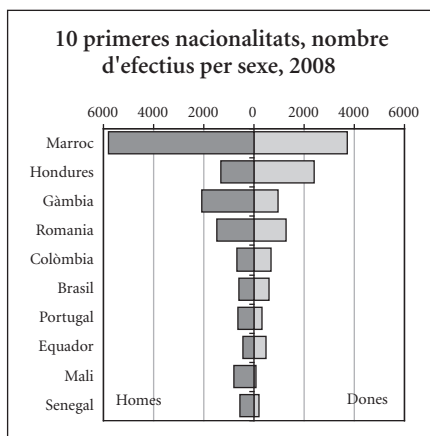
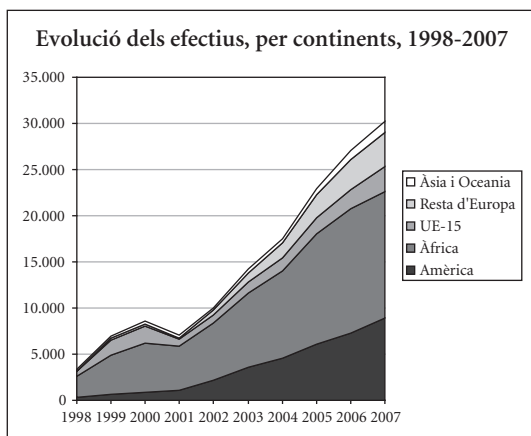
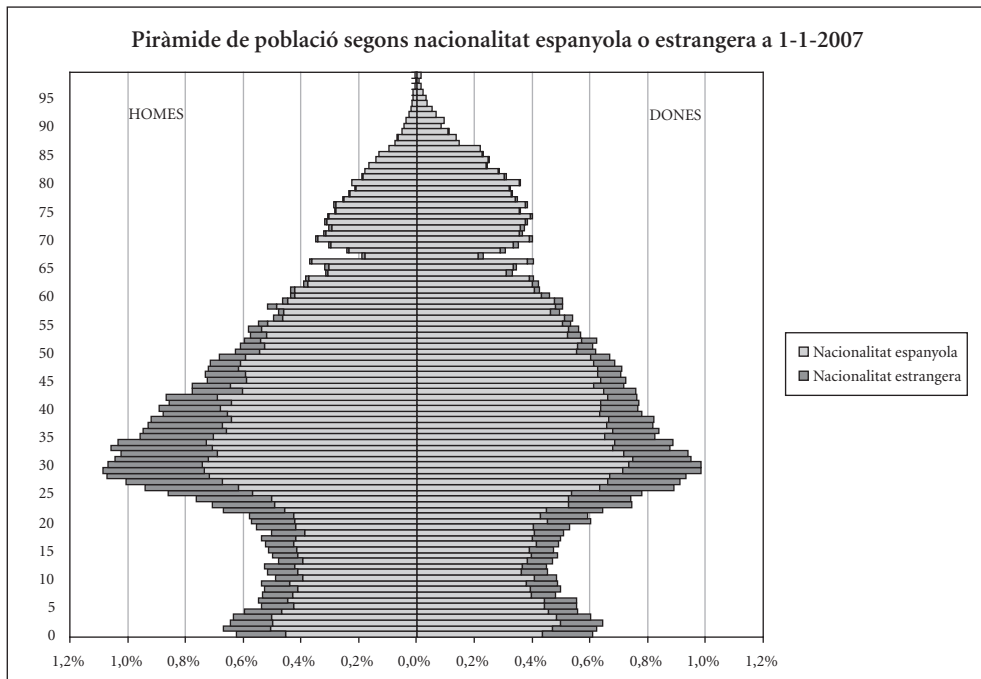
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

GARROTXA

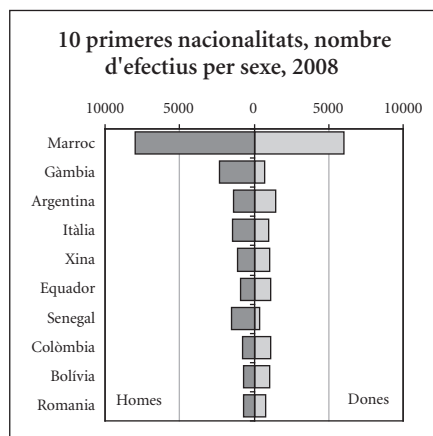
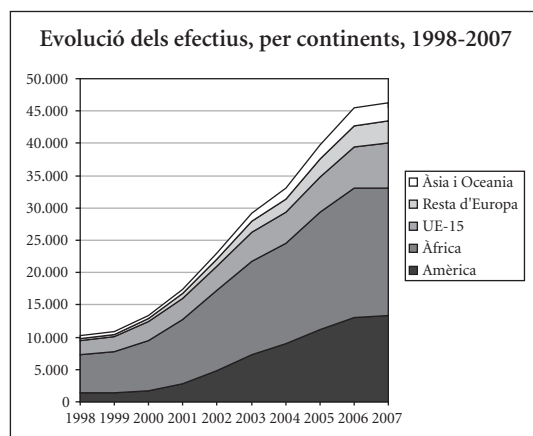
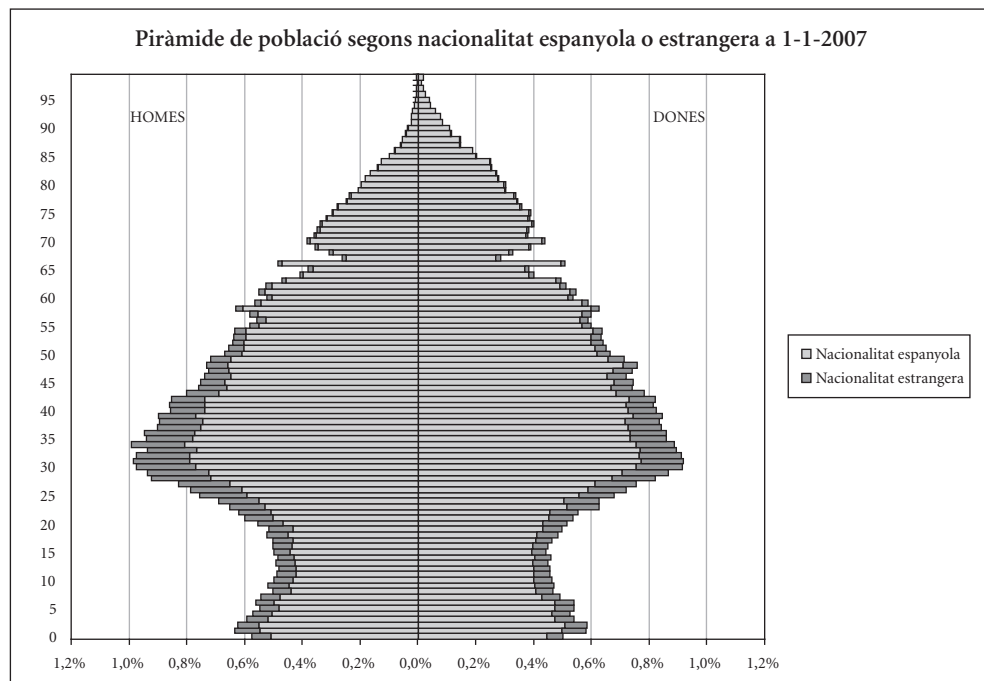
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

GIRONÈS

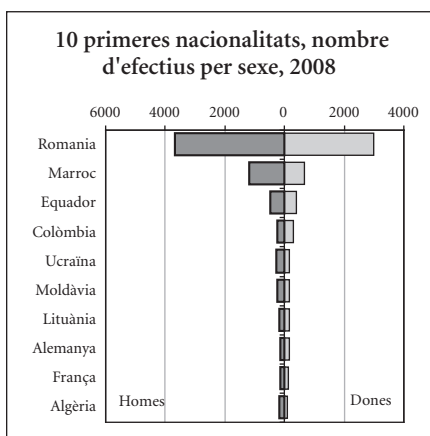
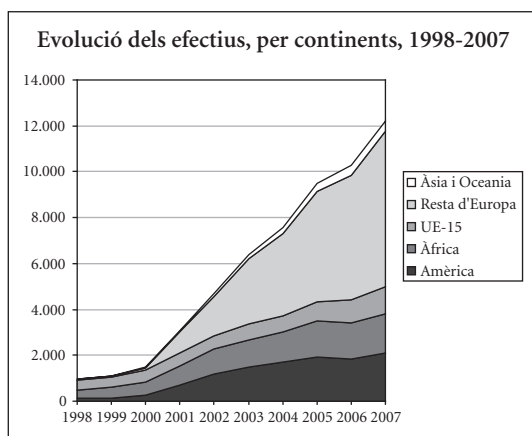
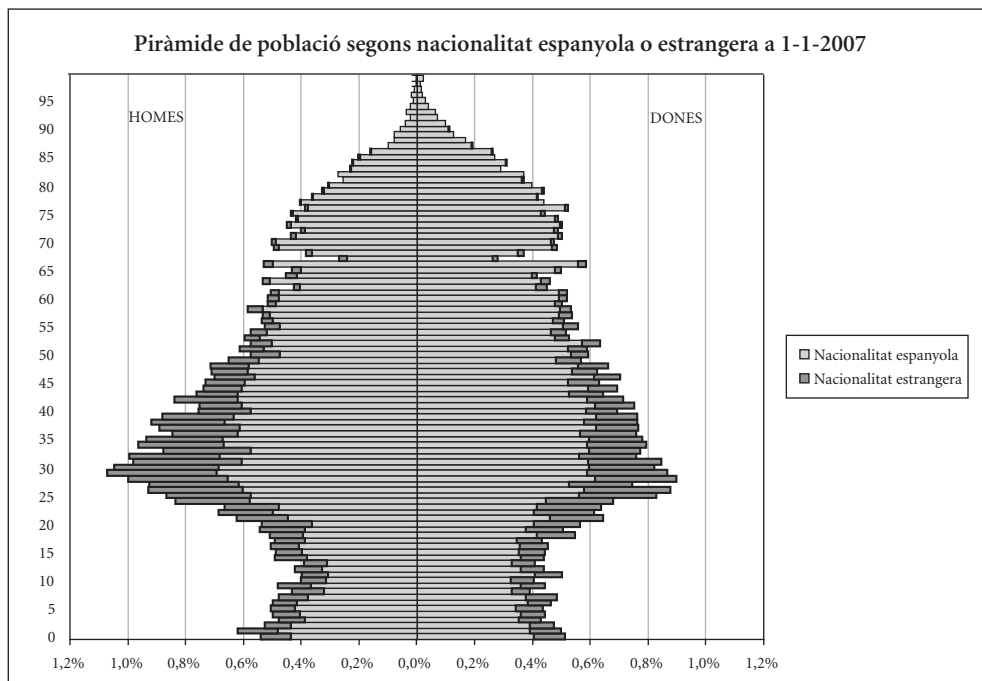
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

MARESME

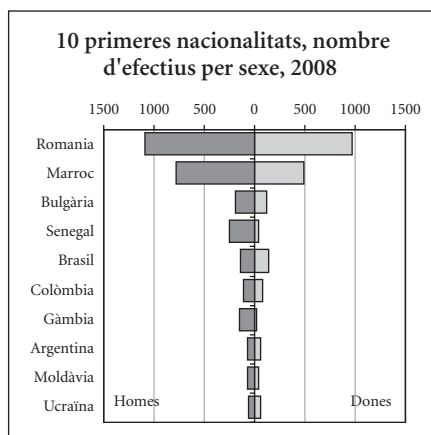
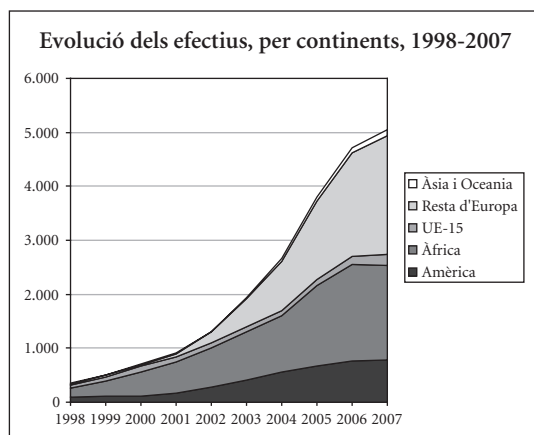
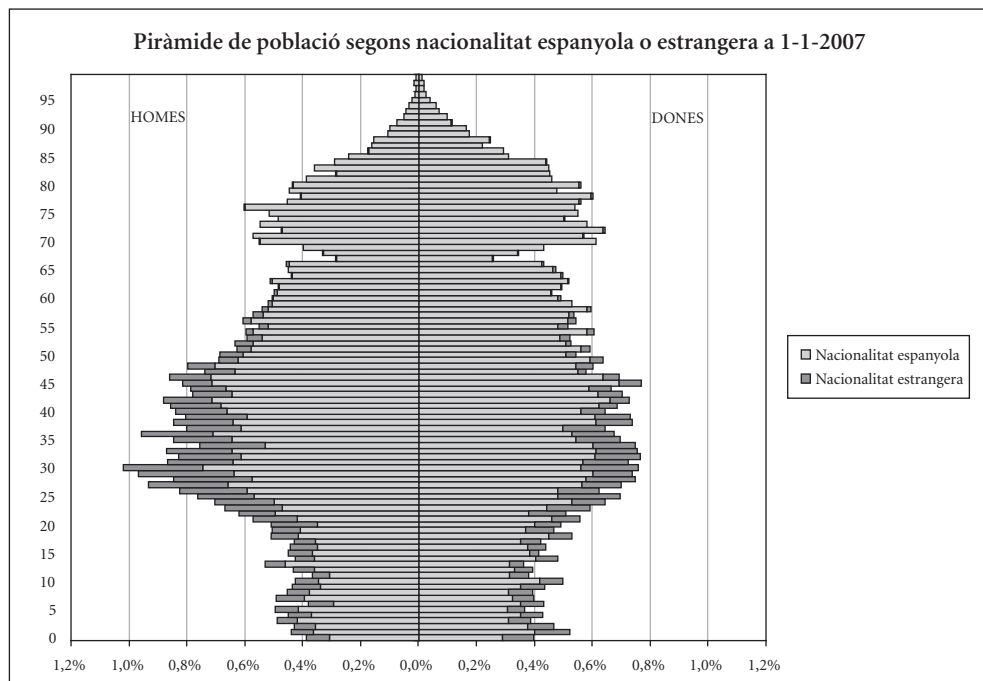
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

MONTSIÀ

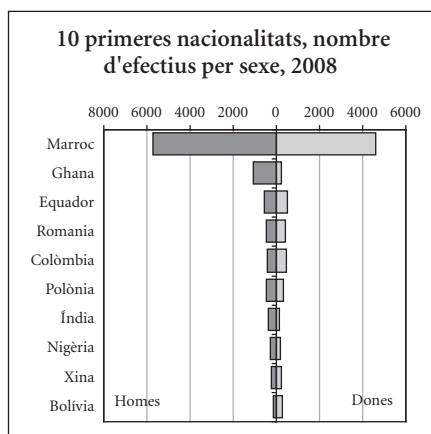
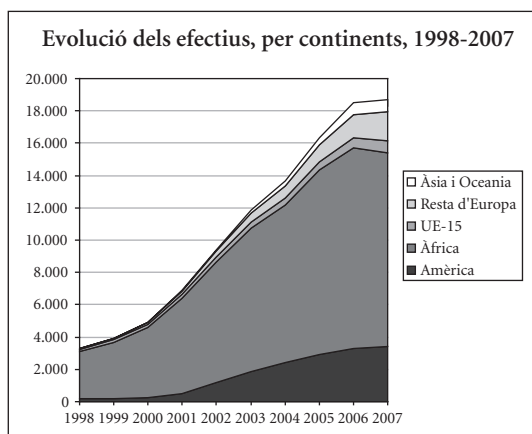
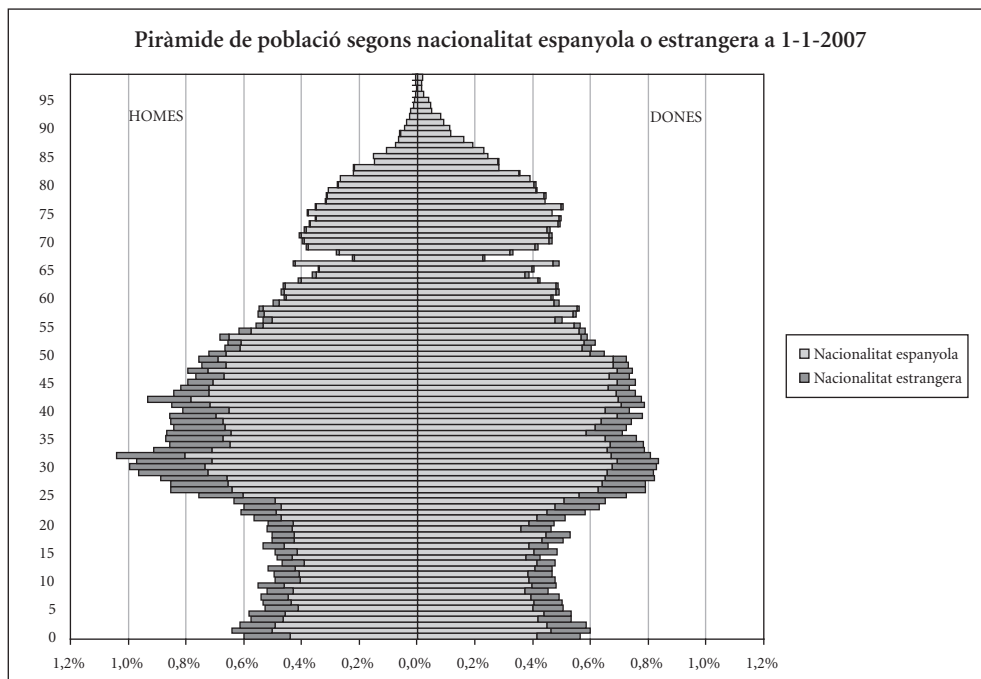
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

NOGUERA

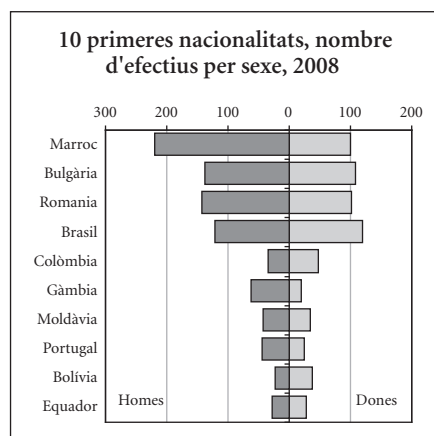
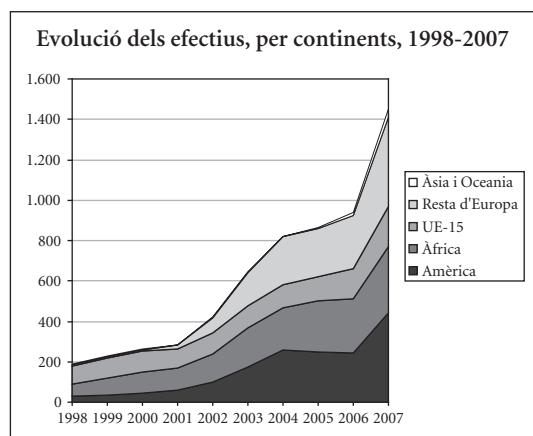
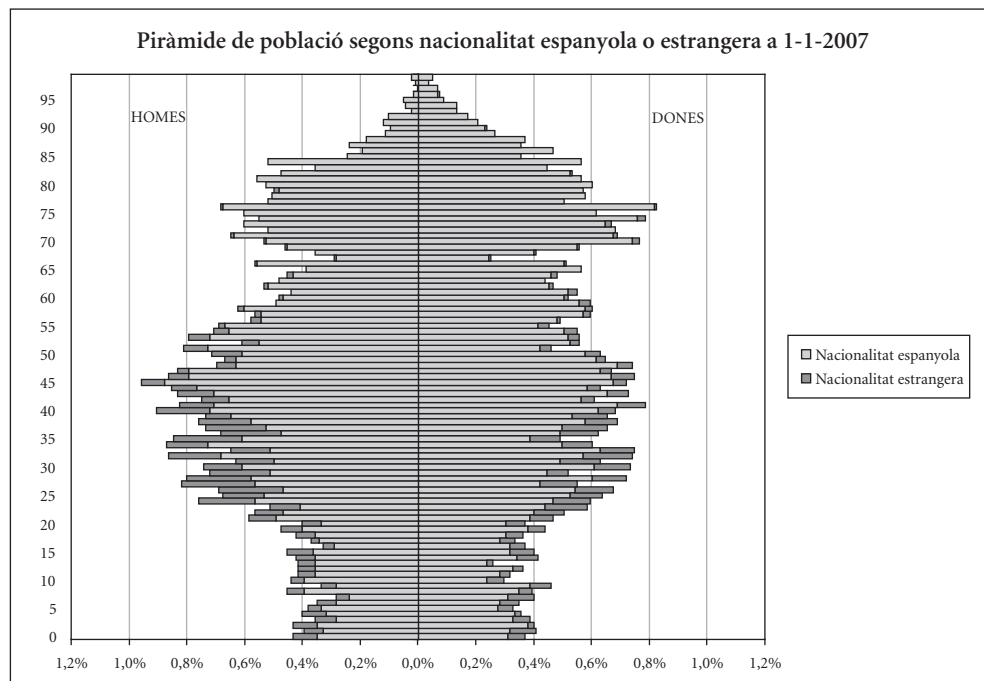
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

OSONA

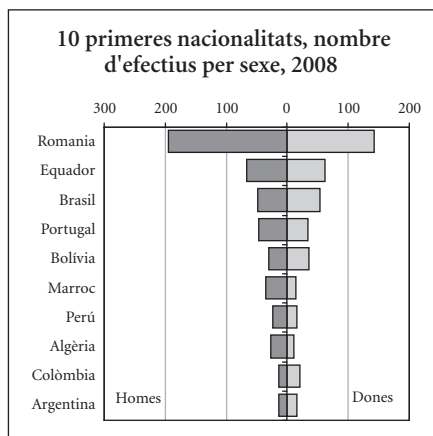
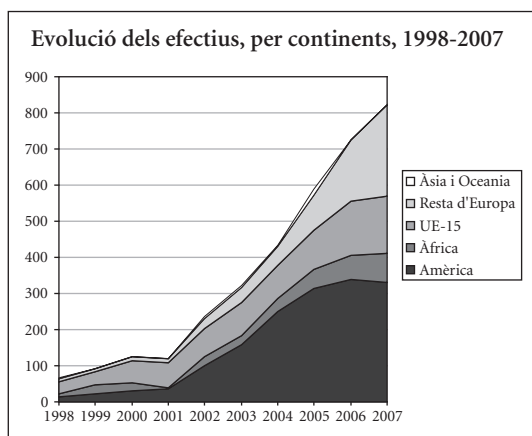
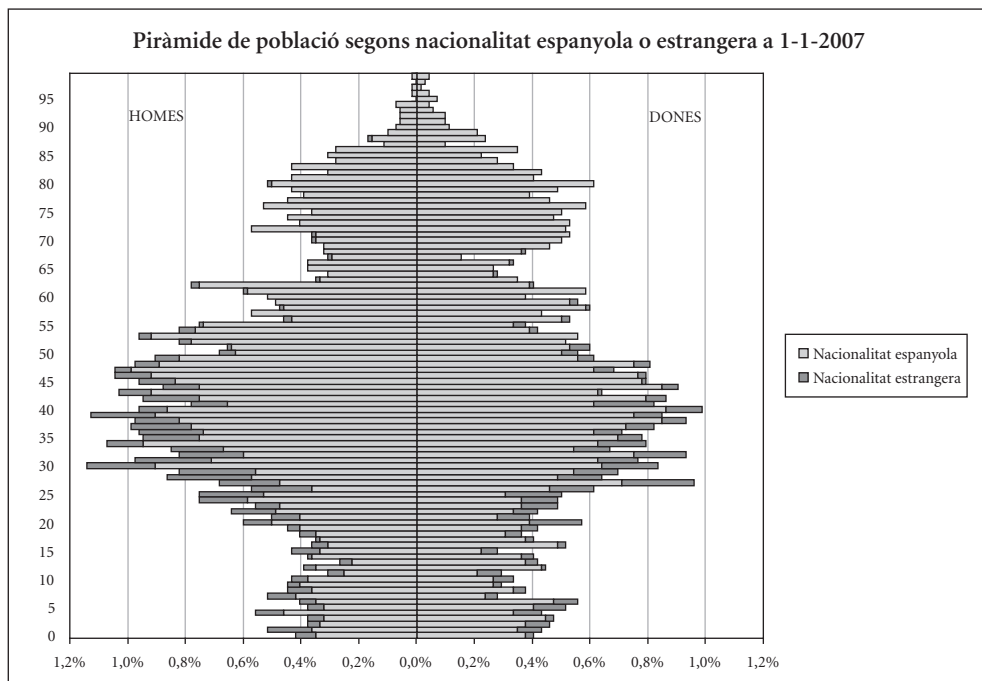
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

PALLARS JUSSÀ

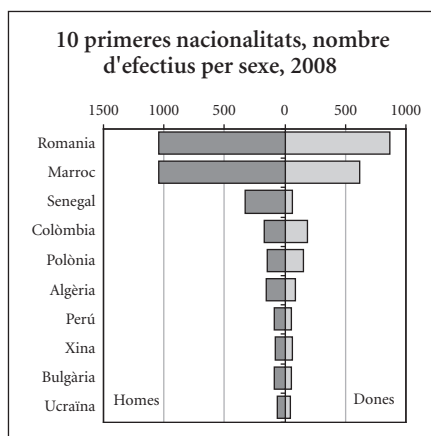
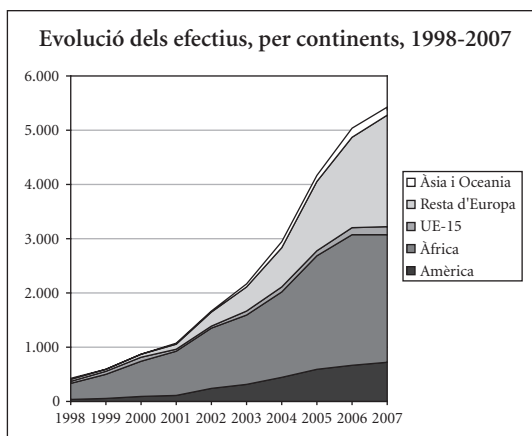
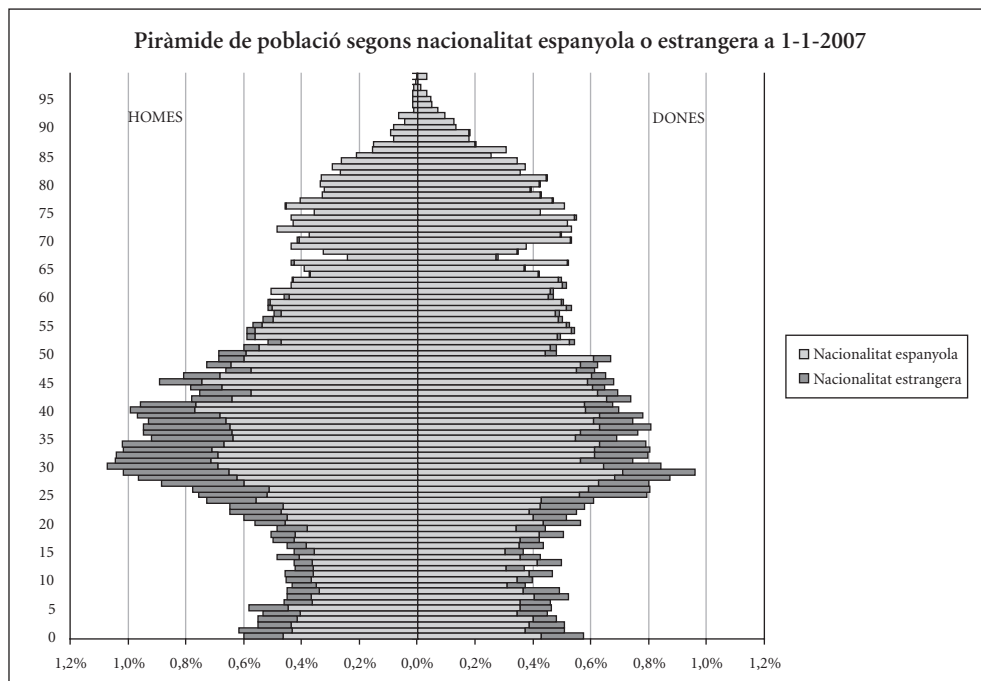
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

PALLARS SOBIRÀ

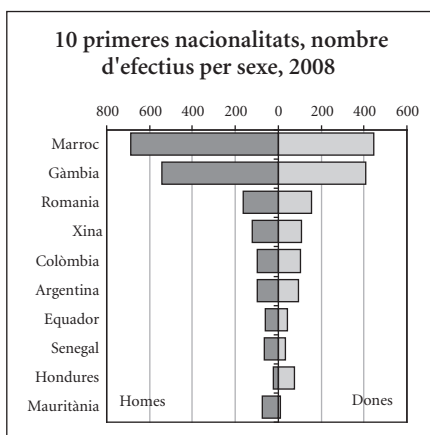
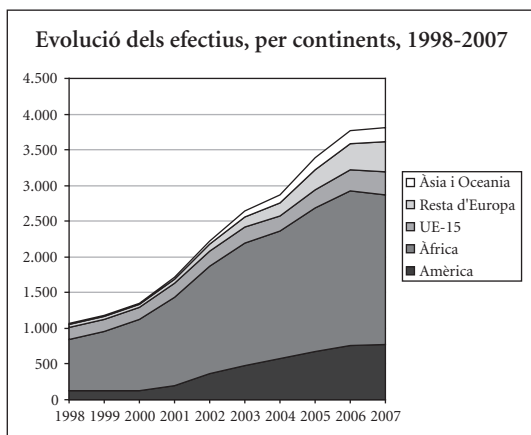
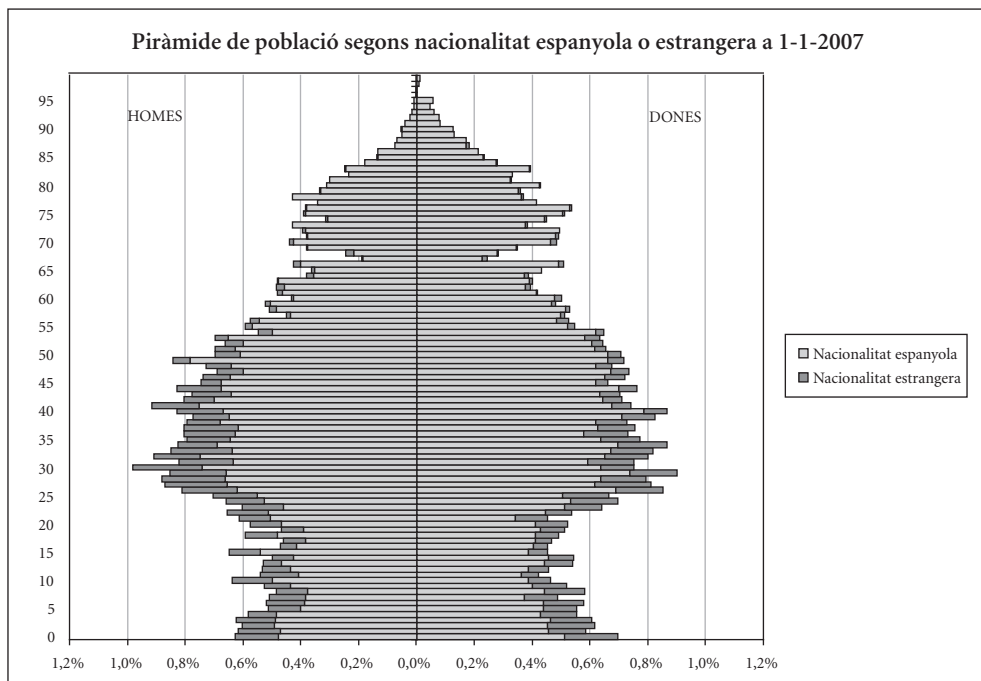
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

PLA D'URGELL

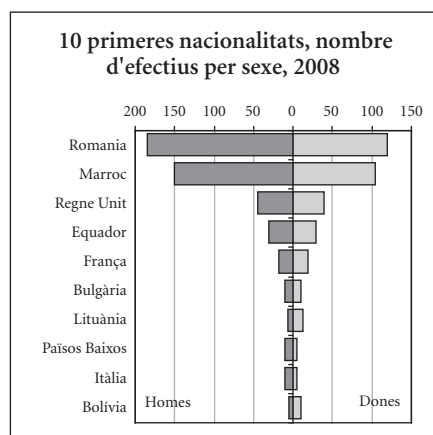
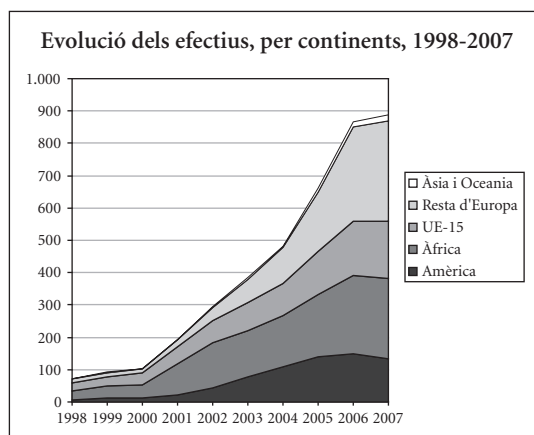
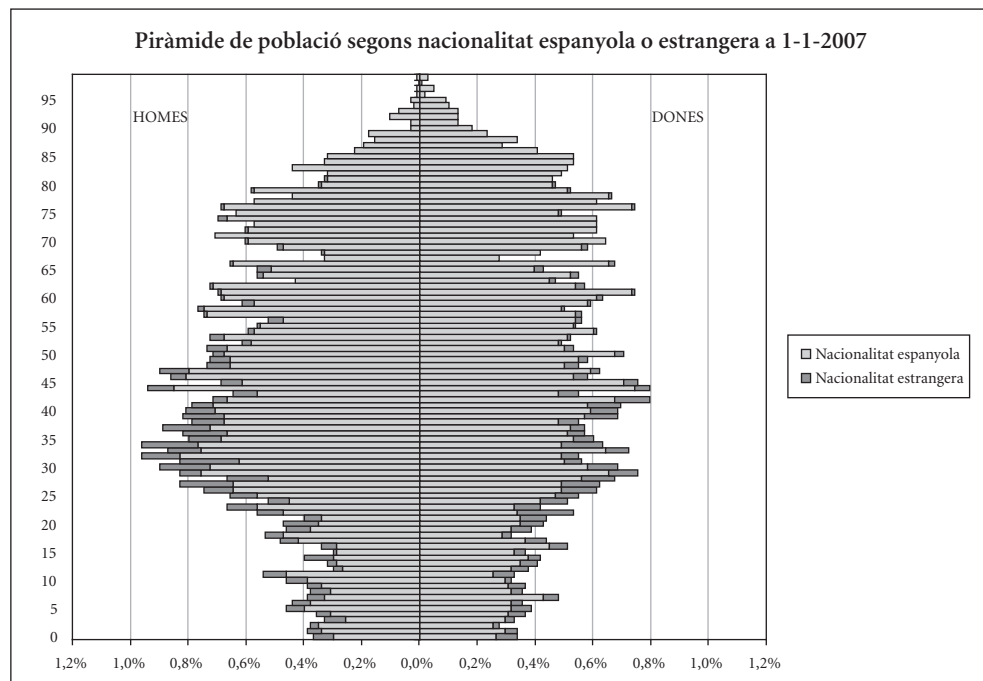
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

PLA DE L'ESTANY

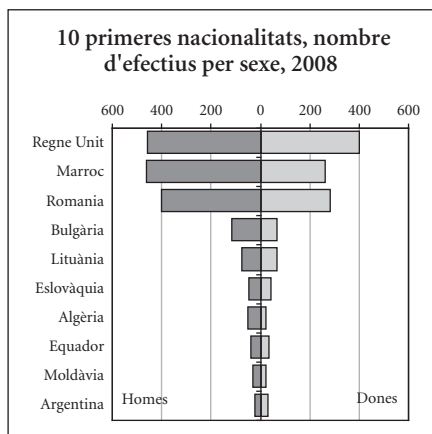
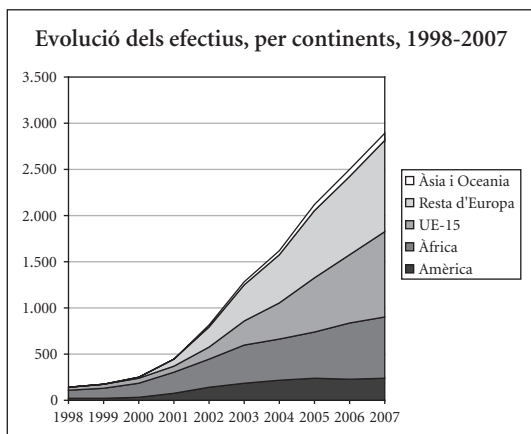
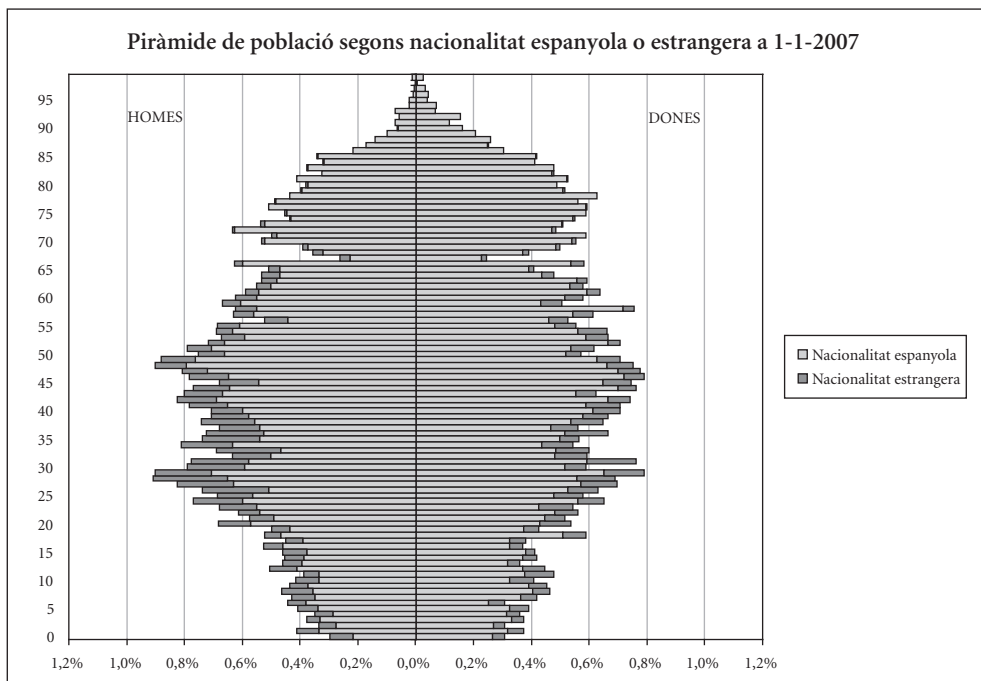
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

PRIORAT

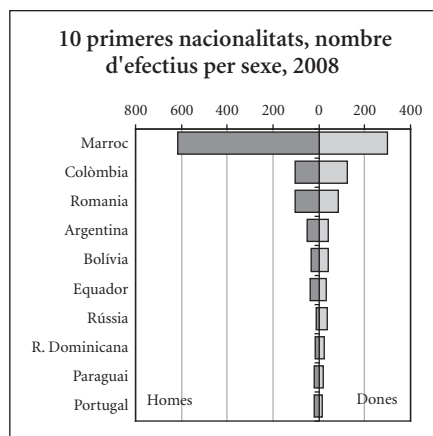
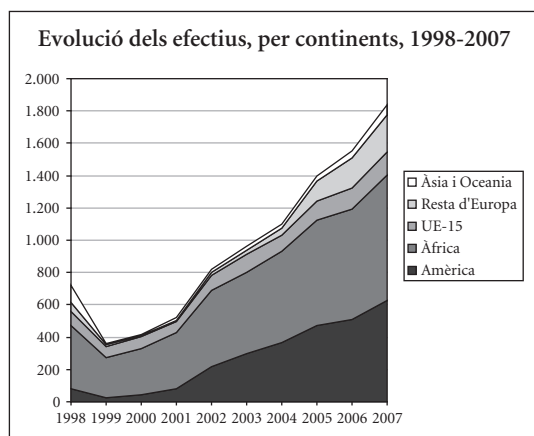
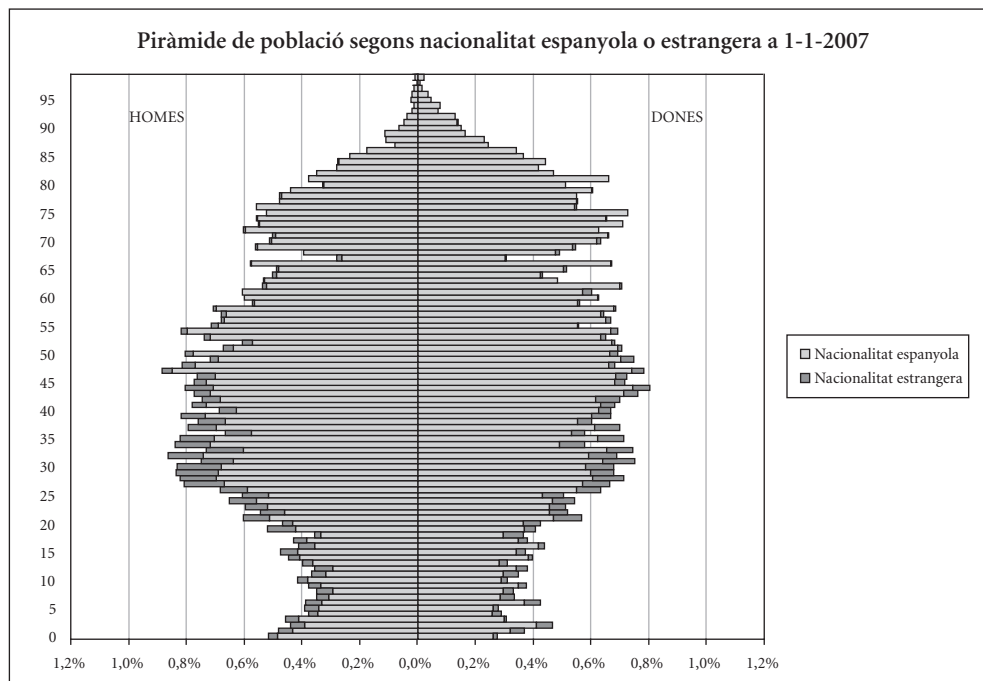
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

RIBERA D'EBRE

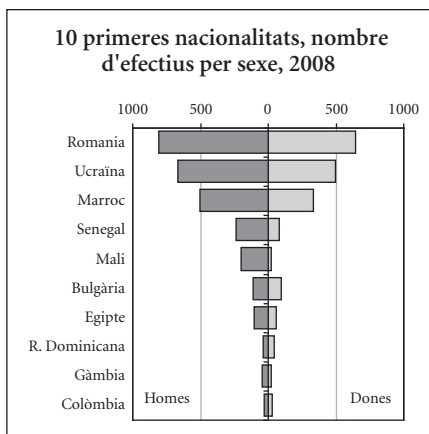
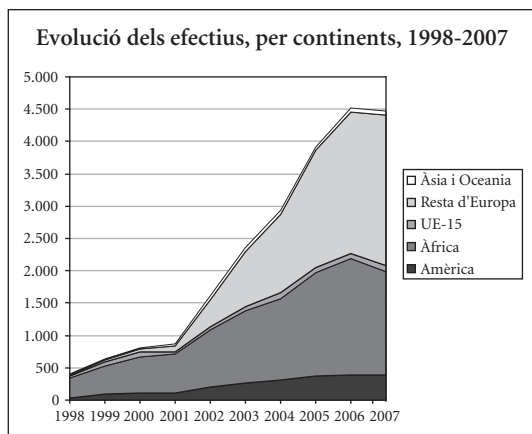
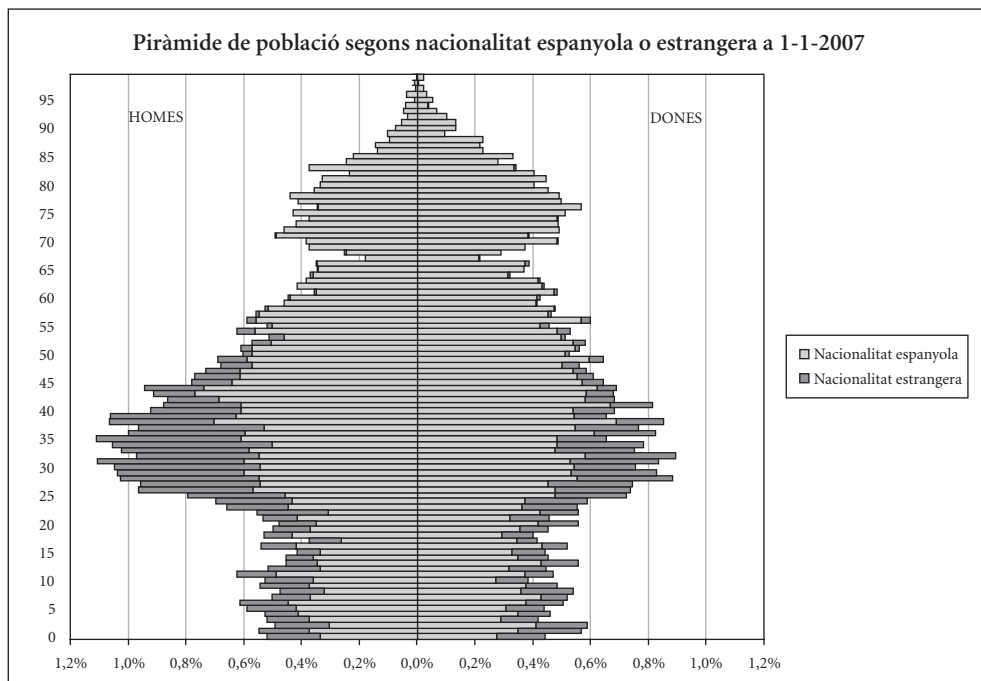
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

RIPOLLÈS

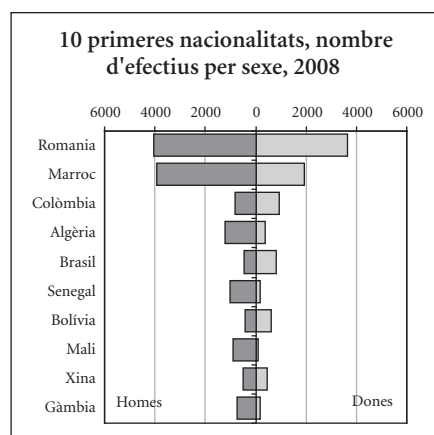
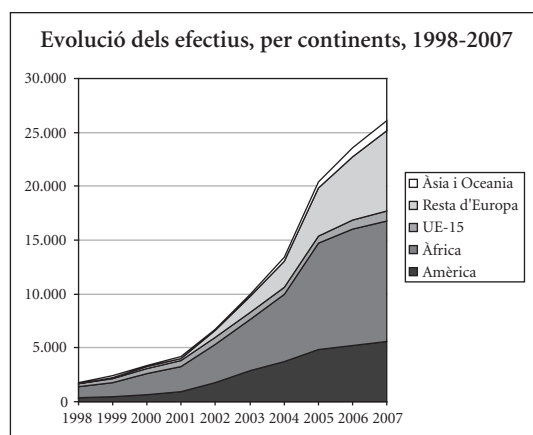
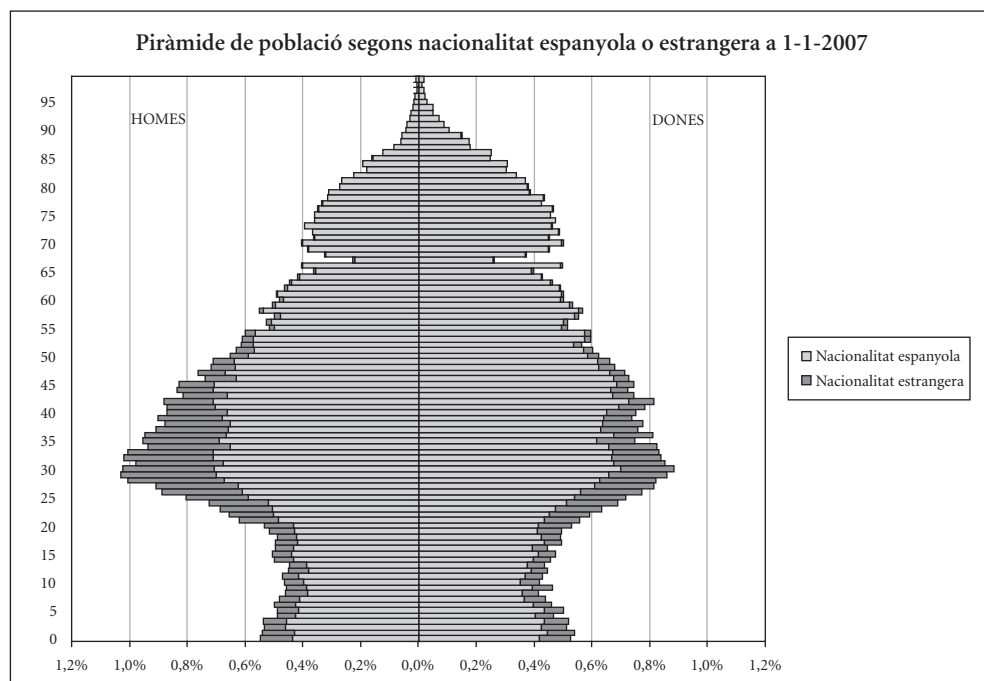
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

SEGARRA

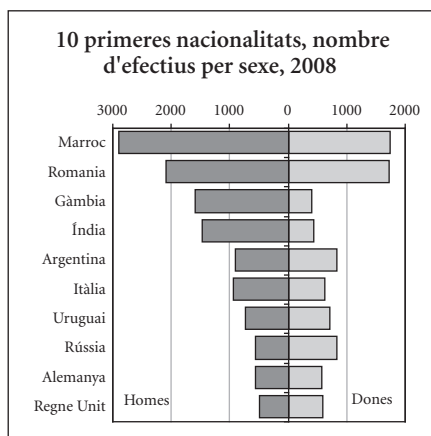
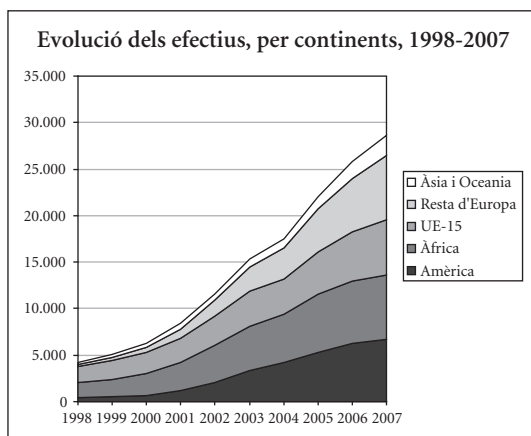
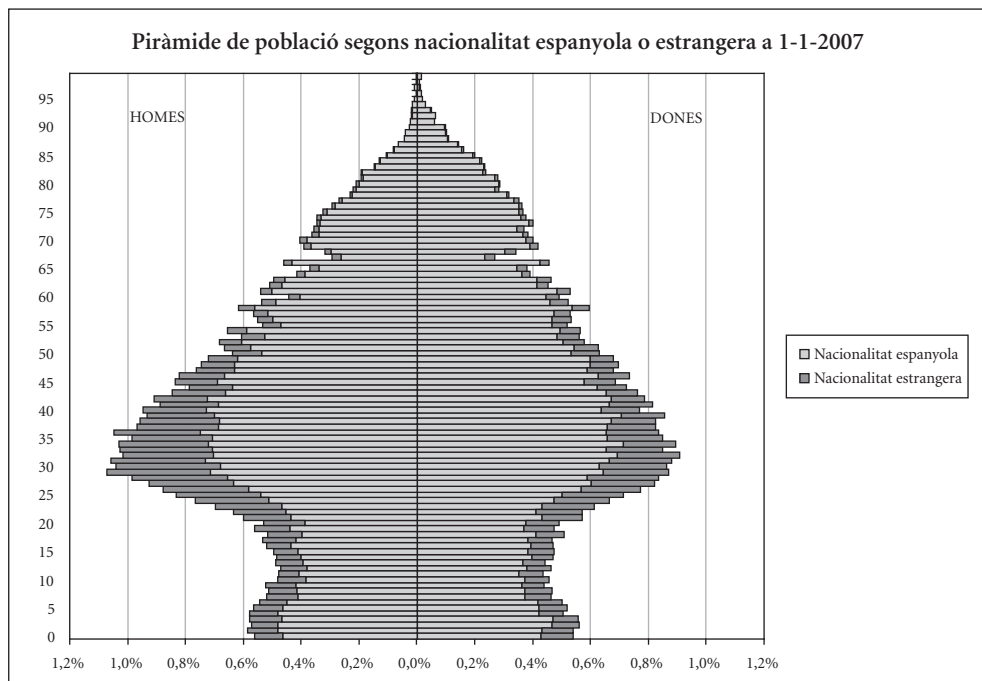
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

SEGRIÀ

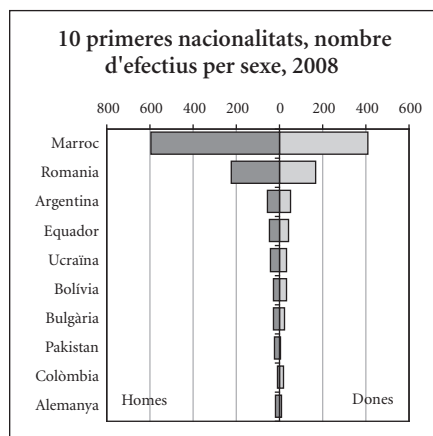
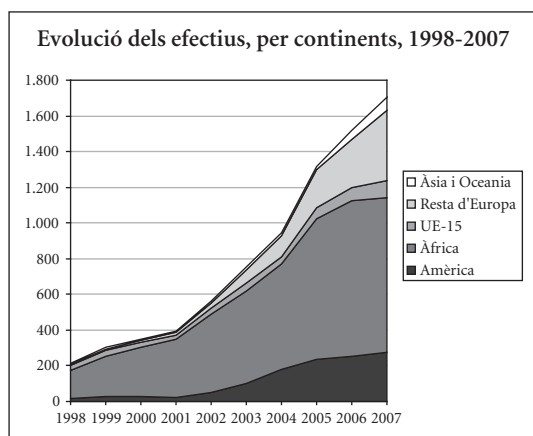
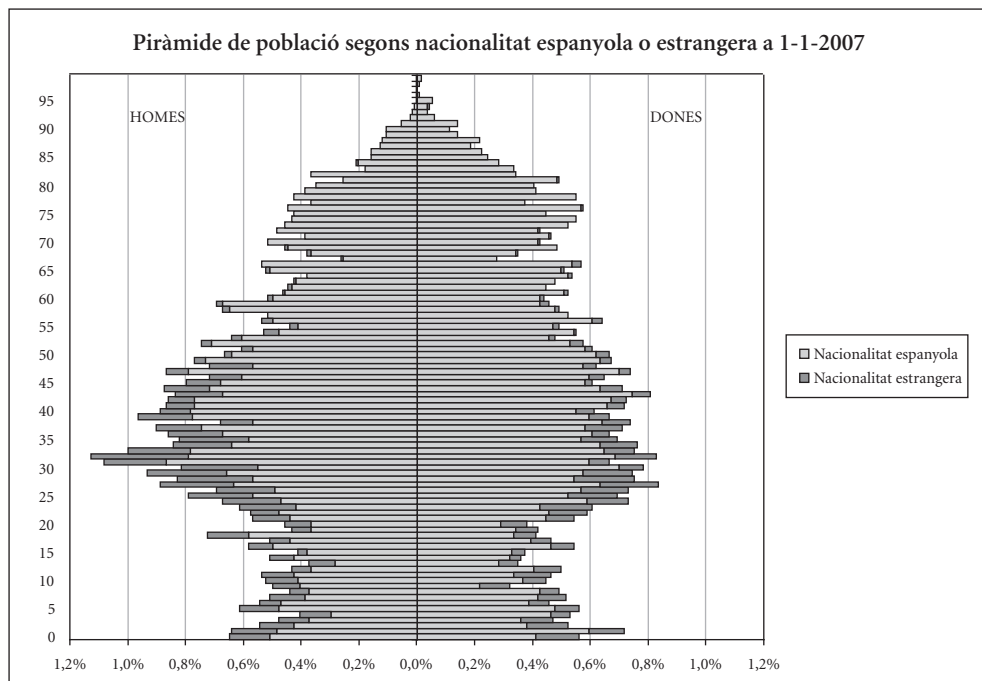
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

SELVA

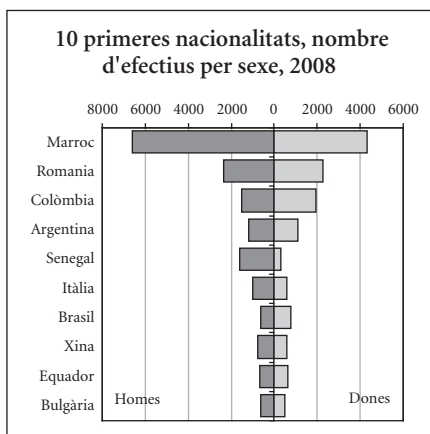
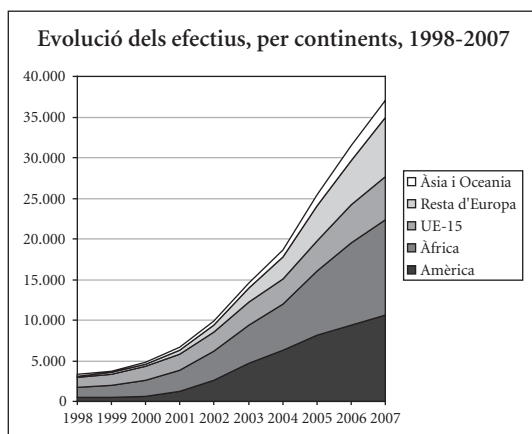
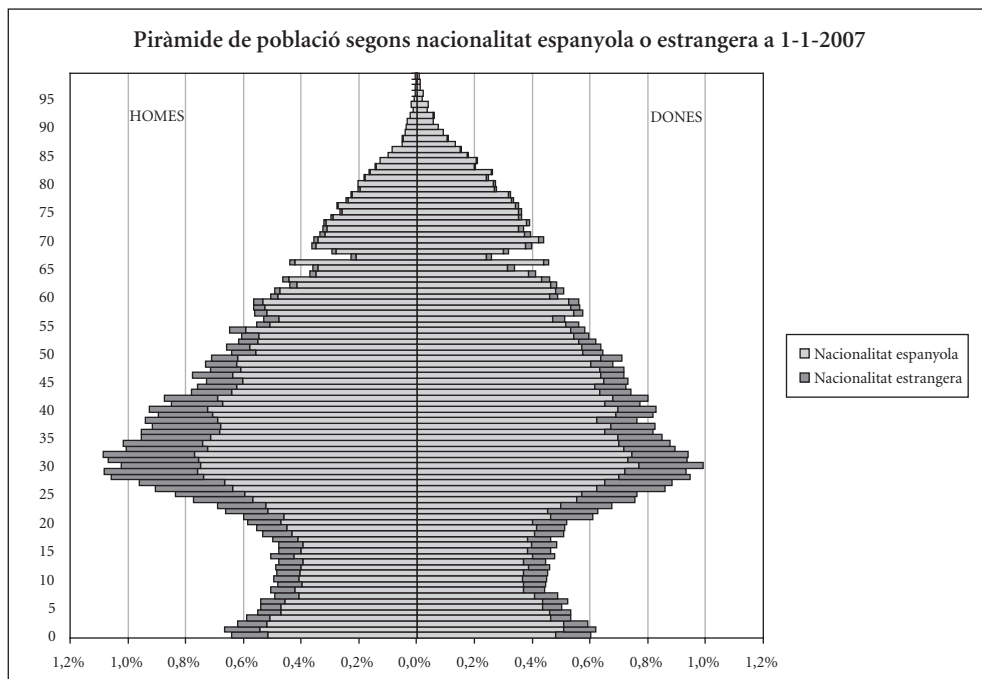
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

SOLSONÈS

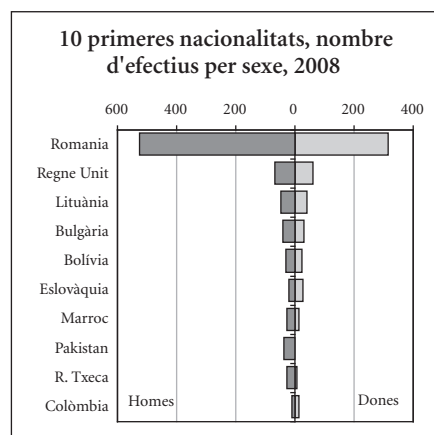
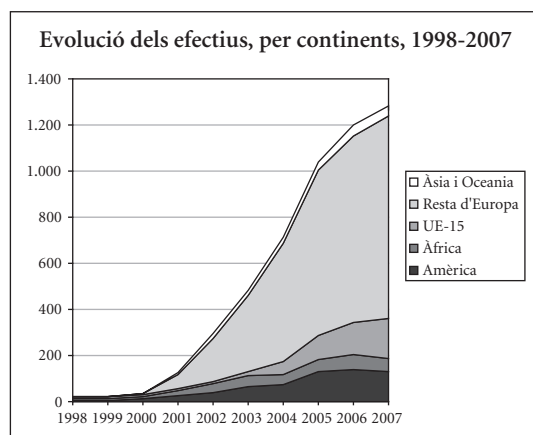
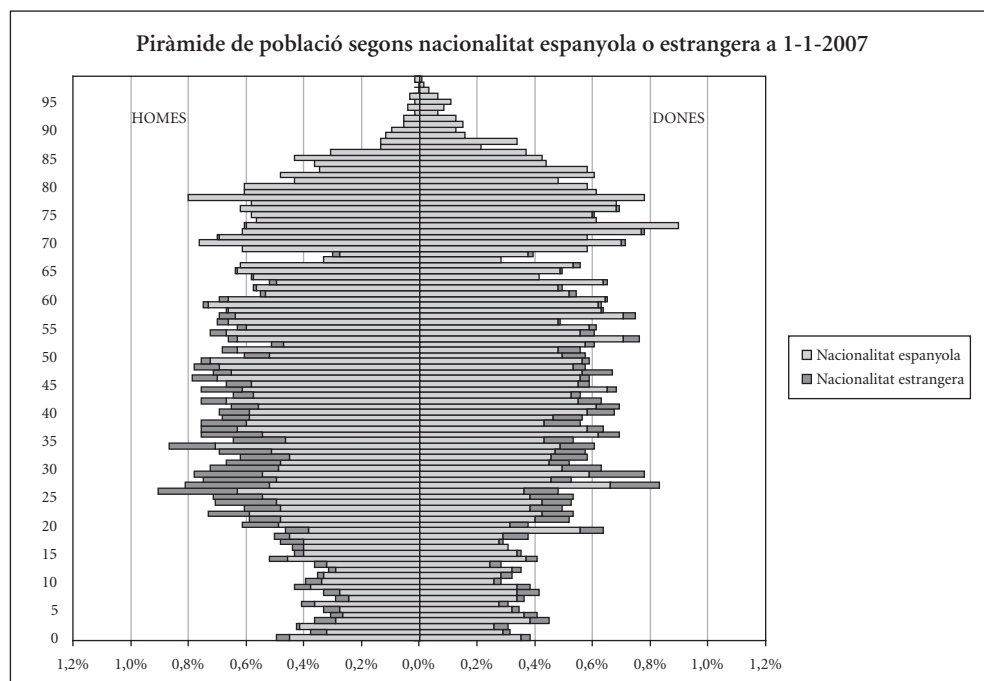
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

TARRAGONÈS

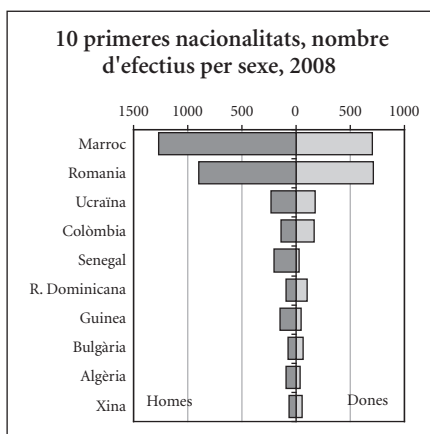
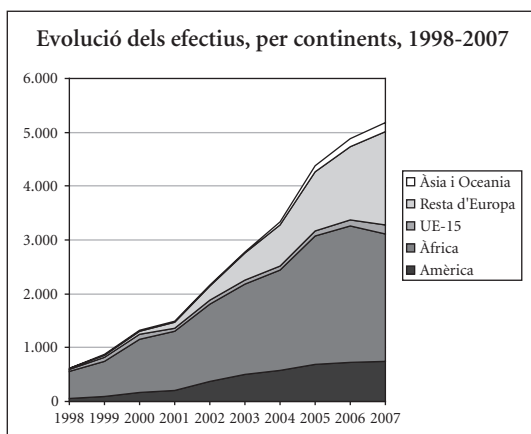
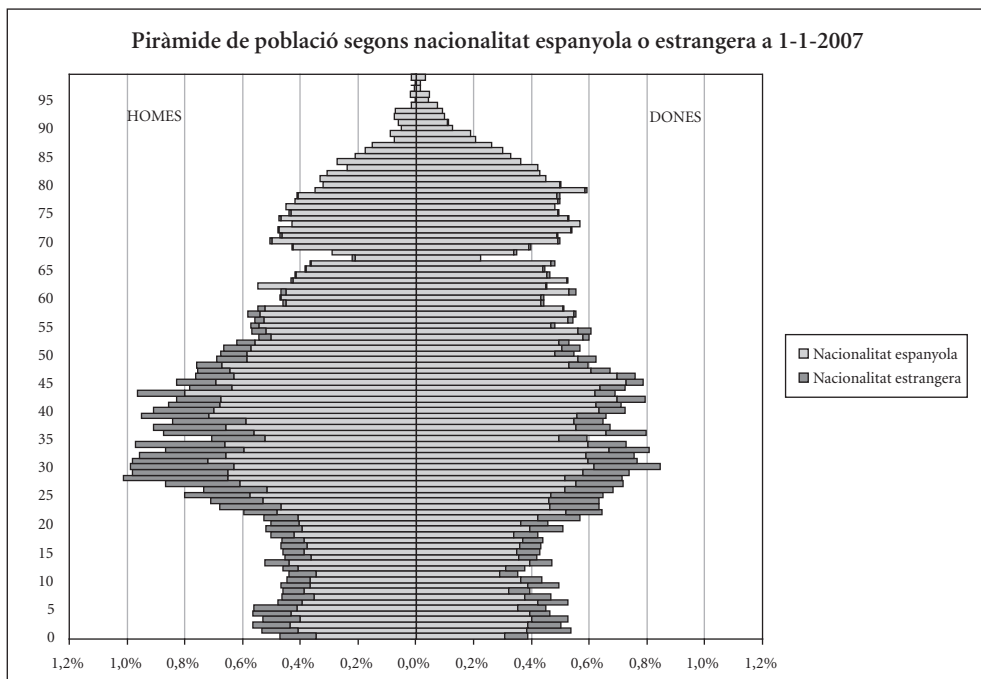
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

TERRA ALTA

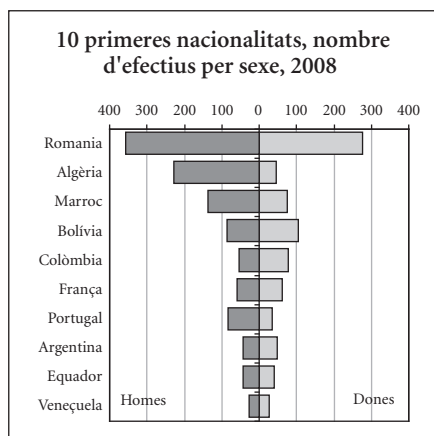
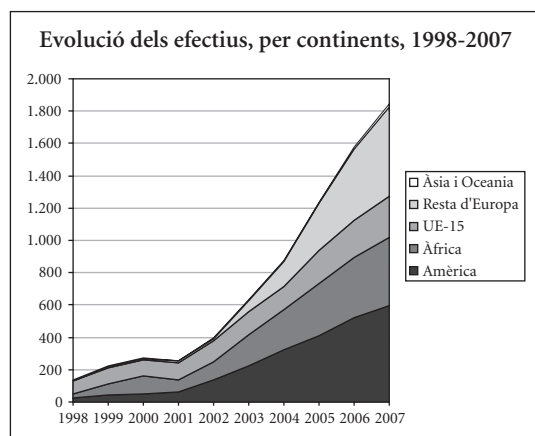
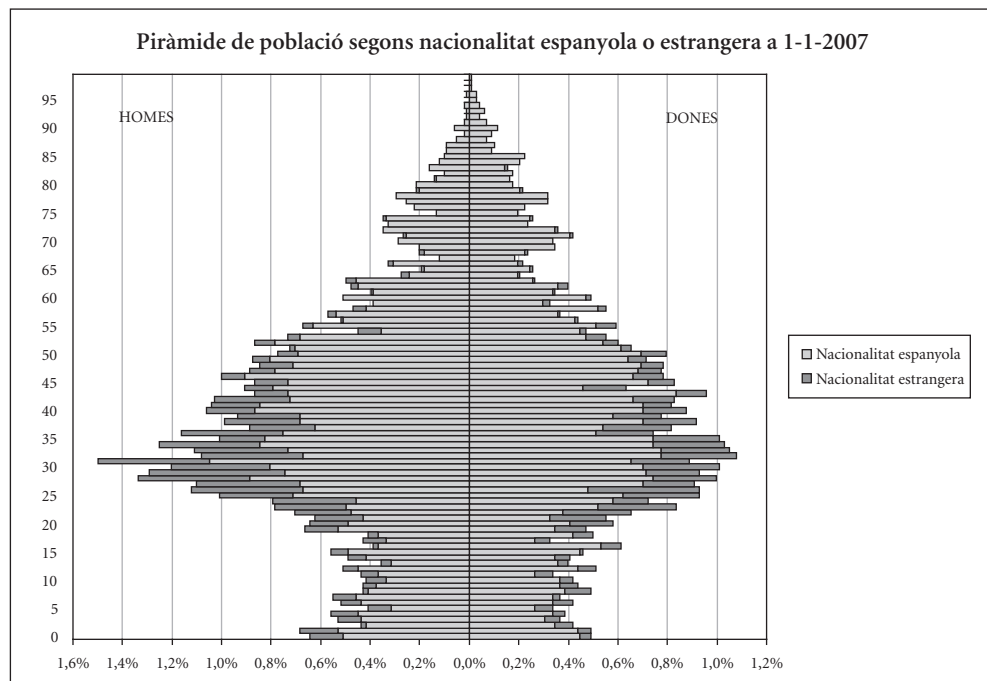
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

URGELL

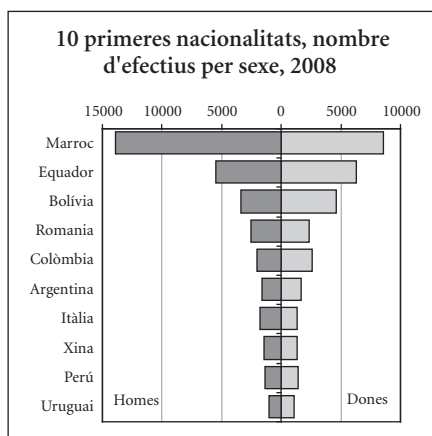
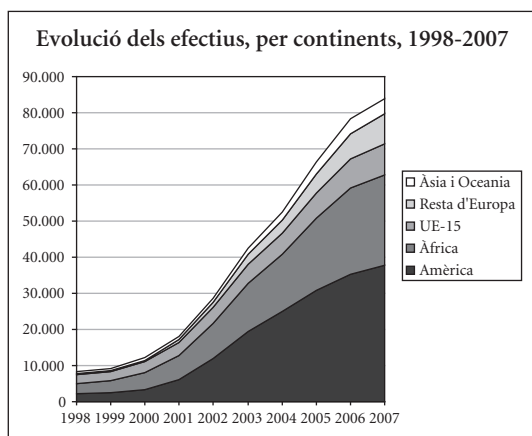
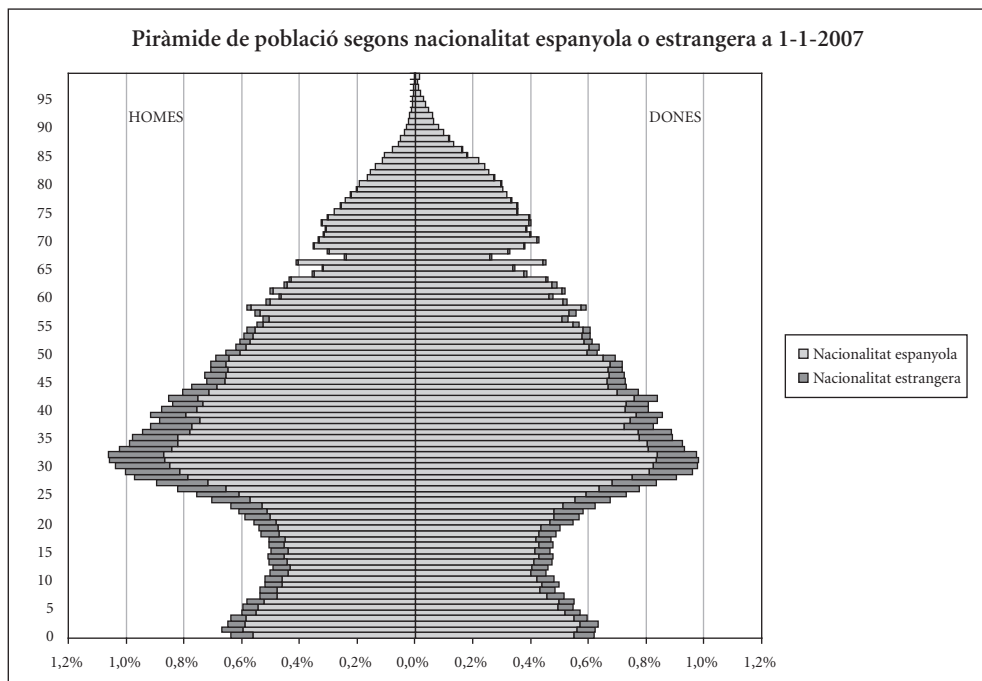
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

VALL D'ARAN

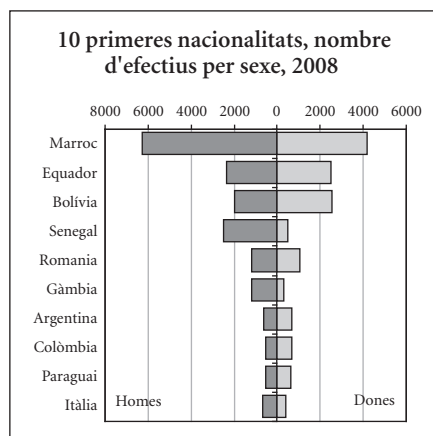
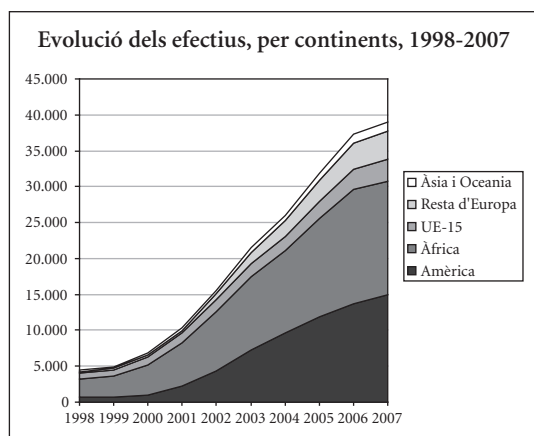
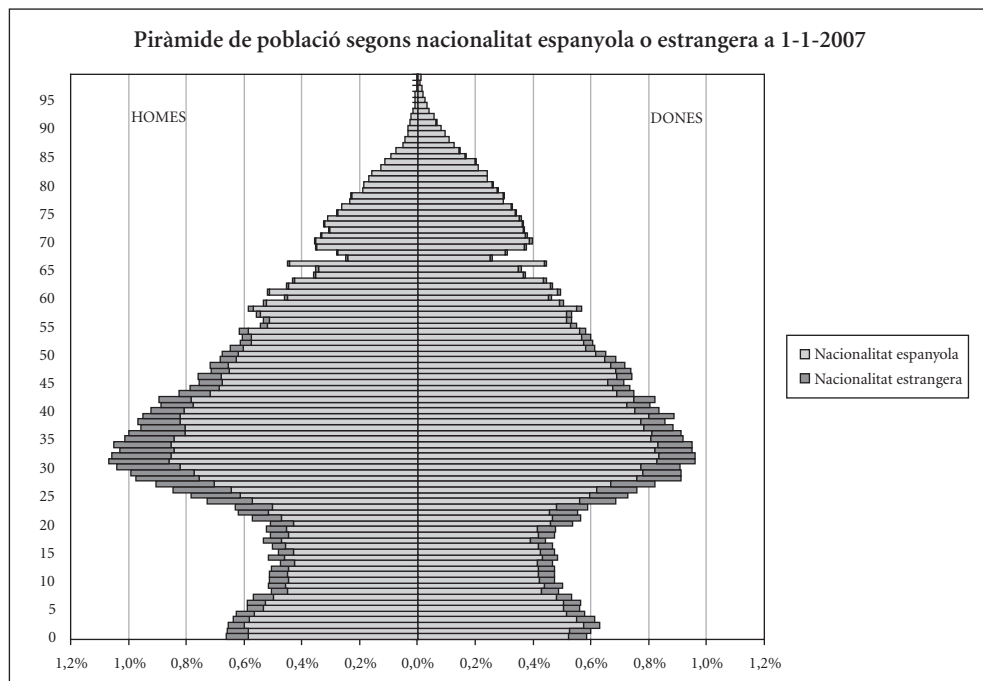
Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

VALLÈS OCCIDENTAL

Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

VALLÈS ORIENTAL

Font: Elaboració pròpia a partir de: padró 1998-2007 (Idescat), dades oficials a 1 de gener; padró 2008 (Secretaria per a la Immigració), dades provisionals a 1 de gener de 2008.

3 Els reagrupaments familiars a Catalunya: evolució i característiques dels fluxos de reagrupament familiar

Rosalina Alcalde Campos

RESUM

En aquest capítol s'exploren les característiques demogràfiques dels fluxos de reagrupament familiar a partir de l'explotació de les sol·licituds de reagrupament familiar presentades pels residents de nacionalitat estrangera a les diferents delegacions del govern de les províncies catalanes. L'anàlisi dels permisos concedits posa en relleu trets diferencials entre els diversos col·lectius tant pel que fa a les pautes de reagrupament familiar com al potencial de reagrupament dels diferents fluxos d'immigració. S'observen, doncs, divergències en funció del sexe dels reagrupats, de l'origen, de l'edat i del parentiu, fet que es plasma també en les característiques d'aquests fluxos a cadascuna de les províncies catalanes. Els resultats que s'exposen en aquest capítol obren interrogants al voltant de les pautes de reagrupament familiar, com ara quines seran les tendències demogràfiques futures d'aquests reagrupaments a Catalunya.

Probablement, un indicador del grau d'assentament dels fluxos immigratoris internacionals a Catalunya siguin els reagrupaments familiars. Qualsevol pot entendre que l'esforç de portar la família cap al país d'immigració ha d'ésser amortitzat temporalment, especialment si considerem que el reagrupament comporta uns costos no només econòmics sinó també emocionals i relacionals dins el si del grup familiar (Lurbe, Bejarano i Martín, 2007; Miranda, Estrada i Firpo-Jiménez, 2002; Suàrez-Orozco, Todorova i Louie, 2002). Així, estaríem d'acord que si bé el reagrupament familiar pot donar lloc a processos de retorn dels membres de la família, el més comú és que la família s'instal·li en la societat receptora, si no definitivament, almenys per un període llarg.

L'estudi de les migracions des d'una perspectiva familiar ha estat abordat des del camp de la sociologia de les migracions a partir de diferents dimensions, essencialment les següents: la immigració com a projecte familiar, la família com a sustentadora del projecte migratori i finalment, els efectes que la migració exerceix sobre les relacions familiars (a Espanya: Fresneda, 2001; Pedone, 2004a; Pedone, 2004b; Parella, Lurbe i Samper, 2006). L'anàlisi dels reagrupaments familiars integra totes aquestes perspectives, a les quals podem afegir les aproximacions que consideren les conseqüències de les experiències migratòries en el benestar biopsicosocial dels membres de la família (Suàrez-Orozco i Suàrez-Orozco, 2003; Suàrez-Orozco, Todorova i Louie, 2002; Lurbe, Bejarano i Marín, 2007; Pávez Soto, 2007) i els efectes que generen en les demandes de

serveis familiars en l'àmbit de l'Administració local (Alcalde, Lurbe, Benítez, Bejarano, Bermann i Solé, 2008).

Des d'una perspectiva més quantitativa, l'estudi dels fluxos de reagrupament familiar ens dona informació tant de les tendències d'assentament dels diferents col·lectius, com de les característiques demogràfiques d'aquests fluxos i del potencial de reagrupament dels diferents col·lectius; també pot servir com a eina de planificació, ja que permet preveure algunes demandes socials d'aquestes famílies reagrupades i dels reagrupants, com ara els informes de disponibilitat d'habitatge, els serveis educatius i de joventut, els serveis a les famílies, etc.

Pel que fa a les dades que aquí s'exploten, fan referència a les sol·licituds de reagrupament familiar realitzades a les quatre províncies catalanes entre l'any 2004 i el 2007 i que es van recopilar en el marc d'elaboració de dues recerques (Lurbe, Bejarano i Marín, 2007; Alcalde, Lurbe, Benítez, Bejarano, Bermann i Solé, 2008). És una informació recollida del registre de sol·licituds de reagrupament presentades pels reagrupants a les delegacions del govern corresponents. Cal advertir que l'accés a les fonts ha estat possible gràcies a la col·laboració de les diferents delegacions del govern provincials i que s'han recopilat les dades província per província. El fet que no existeixi una base de dades centralitzada pel total de Catalunya dificulta, sens dubte, el coneixement dels fluxos de reagrupament. Aquest fet ha generat que l'actualització de les dades hagi estat diferent pel que fa al mes en què es va lliurar la informació relativa a l'any 2007. Així, Barcelona, maig de 2007; Girona, gener de 2008; Lleida, desembre de 2007 i Tarragona, gener de 2008.

D'altra banda, i per tal d'homogeneïtzar les fonts, simplificar el procés de recollida de dades i treballar sobre una base de dades més manejable, ens hem limitat a explotar la informació referent a les sol·licituds de reagrupament en estat administratiu concedit (CO) i concedit pendent d'entrada a Espanya (CP), que són els estats administratius més comuns entre els permisos concedits.¹

1. Es reconeixen els següents estats de sol·licituds de reagrupament.: AR: arxivat; BA: baixa; CA: caducat; CO: concedit; CR: concedit pendent d'entrada a Espanya; CR: concedit per recurs; CS: concedit pendent d'entrada a Espanya per recurs; CT: concedit pendent d'alta a la Seguretat Social; CU: concedit pendent

Les variables analitzades fan referència a la informació sobre el membre familiar reagrupat. Aquestes variables són: nacionalitat, sexe, relació de parentiu del reagrupat respecte del reagrupant i edat. Val a dir que a les bases de dades proporcionades per les diferents delegacions del govern no consta informació demogràfica sobre els reagrupants; sí que queda recollida, però, en el registre documental, la sol·licitud de reagrupament.

Abans d'introduir-nos en l'explotació de les dades, caldria conèixer, encara que sigui de forma molt breu, com es reconeix el dret al reagrupament familiar a Espanya. El marc legal actual en matèria d'immigració a l'Estat espanyol, i per tant el que recull el dret dels estrangers a reagrupar els seus familiars, és la Ley Orgánica de extranjería sobre derechos y libertades de los extranjeros 14/2003. En realitat aquesta llei representa una reforma de les anteriors LO 4/2000 i la posterior LO 11/2003.²

Les condicions legals per poder sol·licitar el reagrupament familiar són que el titular del dret a reagrupar —o reagrupant— hagi residit legalment un any a Espanya i hagi renovat aquesta autorització per un any més; es pot sol·licitar el reagrupament mentre s'està tramitant la renovació de residència. Juntament amb la sol·licitud —que són les dades que aquí analitzem— cal presentar una sèrie de documents, acreditar que es disposa de mitjans econòmics suficients i posseir un habitatge adequat. L'estranger resident que està en disposició de sol·licitar el reagrupament ha de sol·licitar l'autorització de residència temporal per al familiar que vol reagrupar. Pel que fa als reagrupats, han de residir fora d'Espanya, preferiblement en l'estat d'origen del reagrupant; si ja resideixen a Espanya queden exclosos del procediment de reagrupament.

Dels membres de la família reagrupables, el cònjuge és el primer que pot ser reagrupat, entenent per *cònjuge* la persona a la qual està unida en matrimoni el o la sol·licitant.³ Pel

d'alta a la Seguretat Social per recurs; DE: denegat; DR: denegat per recurs; EX: extinció; ID: inadmissió a tràmit; MT: admès a tràmit; NA: no admès a tràmit; PF: possible fora de termini; RE: Remès; RR: recitificació estat anterior; RV: revocada; SU: suspesa; TR: en tràmit.

2. Per conèixer l'evolució del dret al reagrupament familiar a les lleis d'estrangeria de l'Estat espanyol vegeu Lurbe, Bejarano i Consarnau a Alcalde, Lurbe, Benítez, Bejarano, Bermann i Solé, 2008. També Lurbe i Bejarano a Lurbe, Bejarano i Marín, 2007; Quirós, 2006.

3. Existeix la possibilitat de reagrupar el cònjuge del mateix sexe quan el matrimoni s'ha celebrat a Espanya, Holanda, Bèlgica o el Canadà. El cònjuge no pot estar separat de fet. I sobre els matrimonis poligàmics la LO 14/2003 només autoritza el reagrupament d'un cònjuge sense prioritat específica.

que fa als fills, queden exclosos els descendents més enllà de la primera generació i per tant no són reagrupables els néts ni els besnéts. El fills⁴ han de ser menors de divuit anys o estar incapacitats de conformitat amb la llei espanyola o la del país de la seva nacionalitat, i no estar casats. Així mateix, els menors d'edat o incapaços podran ser reagrupats pels seus representants legals. D'altra banda, només es permet el reagrupament dels fills d'un únic cònjuge, bé sigui del reagrupant o del reagrupat. Quant als ascendents reagrupables poden ser tant del reagrupant com del seu cònjuge sempre que estiguin al seu càrrec i es demostrï i justifiqui la necessitat d'autoritzar la seva residència a Espanya. Tenir present aquesta informació ens ajudarà a interpretar millor els apartats que venen a continuació.

EVOLUCIÓ DELS PERMISOS DE REAGRUPAMENT CONCEDITS (CO) I CONCEDITS PENDENTS D'ENTRADA (CP) A CATALUNYA

Catalunya comptava l'1 de gener de 2007 amb una població de nacionalitat estrangera de 966.004 persones, que representava el 21,6% del total de la població estrangera empadronada a Espanya i el 13,4% del total de població empadronada a Catalunya.⁵ En termes absoluts, aquest any, la província de Barcelona era la que absorbia la major part

Taula 1.

Evolució dels permisos de reagrupament familiar en estat CO i CP per província. Catalunya, 2004-2007

	2004	2005	2006	2007
Barcelona	22.348	10.315	19.367	-
Girona	4.086	3.439	5.448	6.251
Lleida	106	2.616	3.124	2.399
Tarragona	4.402	4.097	5.397	3.233
Total	30.942	20.467	33.336	12.498

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de sol·licituds de reagrupament proporcionades per les delegacions del govern de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Per a Barcelona no disposem de dades completes per l'any 2007.

.....
4. La llei que s'aplica per definir el caràcter i contingut de la filiació, inclosa l'adoptiva i les relacions paternofilials, és el marc legal vigent del país de nacionalitat dels fills, i si aquesta no pogués determinar-se, es remetrà a la de la residència habitual dels fills.

5. Font: padró municipal d'habitants a 1 de gener de 2007. Dades Provisionals. INE.

dels residents estrangers a Catalunya, mentre que en termes relatius Girona i Tarragona eren les que tenien un percentatge més elevat de població estrangera residint als seus territoris. Pel que fa als reagrupaments familiars, si bé en termes absoluts Barcelona és la província amb més permisos concedits (CO) i concedits pendents d'entrada (CP), no ho és en termes relatius.

A la taula 2 es calcula la ràtio de reagrupament, és a dir, la proporció de reagrupaments sobre el total d'empadronats d'aquell col·lectiu. Per províncies, Lleida i Tarragona presentaven els valors més alts, seguides de Girona i finalment de Barcelona. Cal advertir que com que la data d'actualització de les dades per província per a l'any 2007 no era coincident, s'ha pres l'any 2006 per tal de fer la comparativa.

Taula 2.
Ràtio de reagrupament familiar per província. Catalunya, 2006

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Permisos de reagrupament (CO, CP) (a 31 de desembre de 2006)	19.367	5.448	3.124	5.397
Empadronats estrangers (a 1 de gener de 2007)	669.263	129.183	57.560	116.501
Ràtio de reagrupament	0,029	0,042	0,054	0,046

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del PMH a 1 de gener de 2007 i les dades de les sol·licituds de reagrupament proporcionades per les delegacions del govern de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Prenem les dades de l'any 2006 (a 31 de desembre) perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona de l'any 2007.

De fet, i si observem l'evolució dels fluxos de reagrupament familiar per província a partir de l'índex de creixement⁶, observem que l'evolució de les sol·licituds de permi-

.....
6. Els índexs o números índexs, tenen com a finalitat mesurar i comparar les diferències de magnitud d'un fenomen que varia en el temps, o respecte de l'espai o circumstància. Es tracta, doncs, d'una comparació en valor relatiu i de manera sintètica de dues situacions anomenades respectivament *situació base* (Sbase) i *situació actual* (Sactual). Calcularem els índexs sobre la base 100. Es calcula

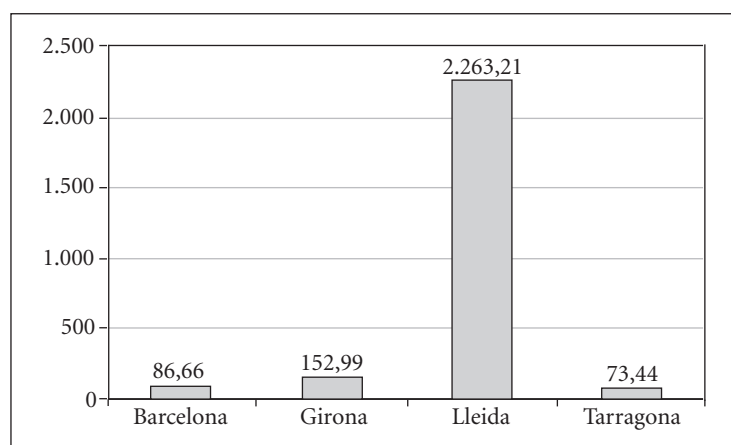
$$I_{100} = \frac{S_{actual}}{S_{Base}} \cdot 100$$

Aquesta mesura permet conèixer el creixement del flux de reagrupament de 2007 respecte de l'any 2004.

sos CO i CP té diferents intensitats segons la província, destacant-se el cas de Lleida (gràfic 1). Si bé totes les províncies han vist incrementat aquest tipus de permisos, ha estat la província de Lleida la que ha vist augmentar en major mesura la seva concessió, situació que coincideix amb el fet que Lleida també presentava la major taxa de creixement de població estrangera per aquest mateix període.

Gràfic 1.

Índex de creixement dels permisos de reagrupament familiar en estat CO i CP. Catalunya, 2004-2007.

Nota: any 2004 = 100.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de sol·licituds de reagrupament proporcionades per les delegacions del govern de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Per a Barcelona s'ha calculat l'índex respecte de 2006.

L'any 2006 es dona un increment general dels permisos de reagrupament com a conseqüència del procés de regularització extraordinària de l'any 2005. Amb tot, i observant el creixement interanual⁷, ens adonem que al 2007 s'alenteix.

7. La taxa de creixement o creixement interanual en un sentit molt ampli són les proporcions que utilitzen una base més gran de cent, com ara mil o deu mil, però específicament es tracta de raons que tenen un caràcter dinàmic, mitjançant les quals s'expressa la relació d'una proporció numèrica existent entre dues

Taula 3.

Creixement interanual dels permisos de reagrupament familiar. Catalunya, 2005-2007

	2004-2005	2005-2006	2006-2007
Barcelona	-53,84	87,76	...
Girona	-15,83	58,42	14,74
Lleida	23,68	0,19	-0,23
Tarragona	-6,93	31,73	-40,10
Total	-33,85	62,88	-62,51⁸

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de sol·licituds de reagrupament proporcionades per les delegacions del govern de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. No s'ha calculat l'índex del 2007 per a Barcelona per no disposar de dades per tot l'any.

Les dades comentades ens assenyalen un fet clau: no tots els fluxos d'immigració tenen el mateix potencial de reagrupament familiar ni comparteixen les mateixes pautes (taula 4). Si considerem el percentatge de sol·licituds per nacionalitat i província veiem que el col·lectiu marroquí sempre presenta els valors més alts, encara que amb notables diferències entre Barcelona i la resta de províncies catalanes; és a Tarragona on proporcionalment el percentatge és més alt. De fet, en termes relatius, la província de Barcelona té la representació més baixa de reagrupaments de persones marroquines, mentre que alhora posseeix la representació més alta de reagrupaments entre persones equatorianes i pakistaneses. A la resta de províncies, tret del cas marroquí, no s'observen grans concentracions de sol·licituds de reagrupament familiar en estat CO i CP en altres col·lectius; destaquen a Girona els reagrupaments entre persones xineses i colombianes; a Lleida, les persones colombianes i ucraïneses, i a Tarragona, les xineses i peruanes. Les explicacions d'aquests trets diferencials probablement tenen a veure

sèries de dades, en el sentit de creixement relatiu d'una magnitud al llarg del temps. Per calcular una taxa es divideix l'increment real de la magnitud durant el període considerat per la grandària de la població al començament del mateix període. Aquesta mesura ens permet conèixer el ritme de creixement, d'any en any, del flux de reagrupament.

8. Si considerem les dades de Barcelona de l'any 2006, suposant una tendència similar, el valor del creixement interanual el 2007 seria de 0,31.

amb el diferent grau d'assentament dels col·lectius a cada província i a les pautes de reagrupament de cada grup, tal com veurem a continuació.

Taula 4.

Permisos de reagrupament familiar CO i CP per nacionalitat i província. Catalunya, 2007

	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	Total
Argentina	0,34	1,22	0,33	1,33	0,58
Bolívia	0,38	1,95	1,33	0,28	0,49
Colòmbia	7,52	7,23	9,59	8,63	8,30
Equador	18,05	5,25	3,71	5,51	13,20
Marroc	21,24	40,63	39,35	51,10	30,24
Pakistan	13,81	0,85	1,54	6,50	8,7
Perú	9,36	1,89	2,00	2,32	6,6
República Dominicana	4,82	1,34	4,50	2,72	3,97
Xina	7,08	9,50	6,79	7,61	6,3
Total general	100%	100%	100%	100%	100%

Nota: Per a Barcelona s'han calculat els percentatges referents a l'any 2006.

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de sol·licituds de reagrupament proporcionades per les delegacions del govern de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona.

Si considerem les dades d'empadronament a Catalunya per nacionalitat i les comparem amb les sol·licituds de reagrupament familiar en estat CO i CP, observem que és el col·lectiu procedent del Pakistan el que presentava el 2006 un potencial més gran de reagrupament —considerant la relació entre el nombre d'empadronats i les sol·licituds— seguit dels col·lectius ucraïnès, dominicà, peruà i xinès. Amb tot, i de nou, hem de tenir present que l'any 2006 es va viure un creixement general dels reagrupaments a causa de les possibilitats que va oferir el procés de regularització extraordinària del 2005. En termes generals, però, aquests mateixos col·lectius són els que al llarg dels anys presenten els valors més alts.

Taula 5.**Potencial de reagrupament per nacionalitat. Catalunya, 2004-2006**

	2004	2005	2006
Argentina	0,19	0,33	0,30
Bolívia	0,00	0,15	0,46
Colòmbia	4,81	3,49	5,83
Equador	1,92	2,08	5,14
Marroc	8,70	4,36	5,52
Pakistan	19,34	8,11	11,32
Perú	11,13	5,14	6,09
República Dominicana	10,44	6,29	6,25
Ucraïna	4,32	3,86	6,25
Xina	20,37	5,40	6,15
Total general	4,81	2,56	2,77

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona i de les dades del Padrón Municipal de Habitantes (INE). Les dades comprenen fins l'any 2006 atès que per a Barcelona no disposem de dades per tot l'any 2007.

D'altra banda, observant l'evolució de les sol·licituds concedides i concedides pendents d'entrada s'observen diferències segons la nacionalitat. En primer lloc, a la taxa de creixement per a l'any 2007 s'evidencia una tendència general a l'alentiment de les sol·licituds CO i CP, encara que més accentuadament entre el col·lectiu pakistanès, peruà, equatorià i dominicà; aquest fet sembla raonable si considerem el gran augment que van tenir aquests tipus de sol·licituds de ciutadans equatorians, pakistanesos i colombians el 2006. Només el col·lectiu peruà continua amb una tendència creixent l'any 2007, encara que molt més feble que al 2006. Hem de recordar que per al 2007 no tenim dades completes per a la província de Barcelona. Amb tot, considerant el període 2004-2007 només a les províncies de les quals tenim dades completes per a l'any 2007, es constata aquesta mateixa tendència.

Taula 6.

Creixement interanual dels permisos de reagrupament CO i CP per nacionalitat. Catalunya, 2005-2007

	2004-2005	2005-2006	2006-2007
Argentina	105,26	65,81	-32,47
Bolívia	0,00	351,35	5,99
Colòmbia	-18,62	95,21	-62,18
Equador	13,84	153,83	-80,65
Marroc	-40,10	41,65	-48,48
Pakistan	-43,10	111,88	-87,36
Perú	-42,23	66,86	-85,17
República Dominicana	-28,47	49,05	-74,70
Ucraïna	15,57	64,16	-32,27
Xina	-62,16	50,89	-49,54
Total de permisos de reagrupament CP i CO	-33,85	62,88	-62,51⁹

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Sense dades completes per a Barcelona l'any 2007.

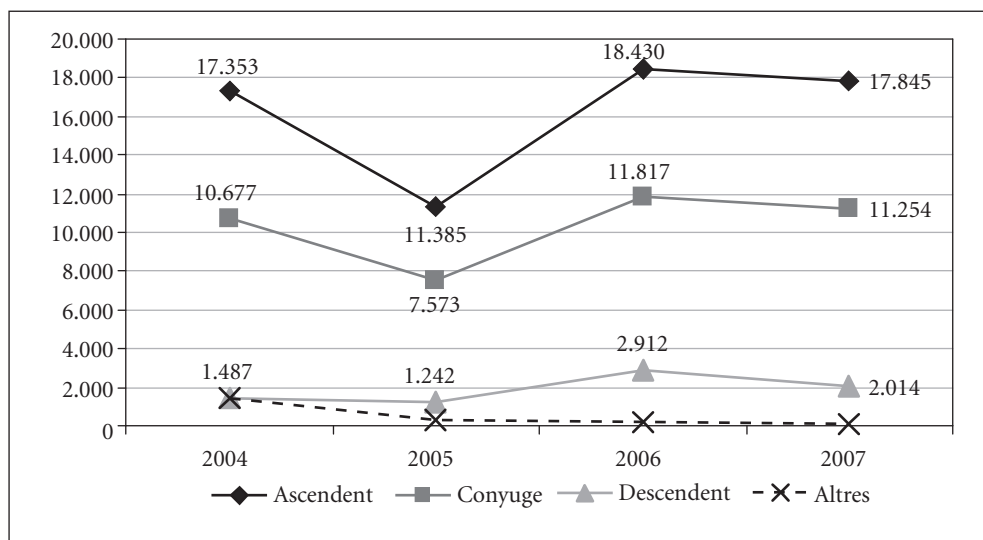
QUI REAGRUPA QUI? EL PARENTIU DE LES PERSONES REAGRUPADES

L'anàlisi de les dades per a Catalunya fa referència al reagrupat i a quin parentiu té amb el reagrupant. Aquestes revelen que els principals reagrupants són, en termes generals, els ascendents o pares, seguits dels cònjuges; és a dir, es reagrupa majoritàriament els fills —descendents— seguits dels marits o les mullers. Aquesta tendència es manté al llarg dels anys. Malauradament, tot i que les delegacions del govern sí que disposen de les dades, no comptem amb la informació necessària que permeti discernir quantes persones són reagrupades per un mateix familiar, informació que donaria més llum a com es produeixen les reagrupaments.

9. Si considerem les dades de Barcelona del 2006, suposant una tendència similar, el valor del creixement interanual el 2007 seria de 0,31%.

Gràfic 2.

Evolució dels permisos CO i CP segons el parentiu del reagrupant. Catalunya, 2004-2007

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Per al 2007 s'ha pres les dades de Barcelona corresponents a l'any 2006.

Si bé la majoria de les províncies tenen un comportament similar al comportament global, en el cas de Lleida predomina el reagrupament entre els cònjuges i el sol·licitat pels descendents a partir de l'any 2006. Amb tot, aquesta constatació no respon a una tendència “esperable” considerant l'evolució dels parentius dels reagrupants en aquesta província i el canvi de tendència tan fortament acusat a partir del 2005, en què s'inverteix el predomini dels reagrupaments sol·licitats pels ascendents a favor dels reagrupaments sol·licitats pels descendents. Considerant les característiques migratòries del ciutadans marroquins —grup de residents estrangers majoritari a la província de Lleida— en què en general emigra primer el marit i després reagrupa la dona i els fills, crida molt l'atenció aquest canvi. Igualment, s'ha comprovat que no s'observen canvis substancials a la província de Lleida en els grups d'edat de la po-

blació estrangera en general, i marroquina en particular, ni l'any 2006 ni l'any 2007, motiu pel qual hi hauria la possibilitat que es tractés d'un error en la introducció de la informació a la base de dades.

En aquest sentit, la denominació de la variable es presta a confusions: *relació de parentiu amb el reagrupant* on cal registrar qui és, parentalment, qui reagrupa. És a dir, la base de dades dóna informació de si el reagrupant és ascendent, descendent, cònjuge o altres, mentre que la informació que es recull al document de sol·licitud s'inclou en l'apartat *Datos personales del extranjero reagrupado o que se pretende reagrupar*.¹⁰ Alhora que les categories i denominacions de parentiu no són uniformes ni en les bases de dades de cada província ni entre elles,¹¹ fet que dificulta enormement tant la fiabilitat de les dades com la seva explotació.

Observant ara aquestes tendències per nacionalitat (vegeu el gràfic 4), els ciutadans pakistanesos i equatorians, seguits dels bolivians, tenen uns valors superiors als valors generals pel que fa al reagrupament sol·licitat pels ascendents. Mentre que nacionalitats com ara la xinesa presenten uns valors proporcionals molt baixos en aquesta categoria, és a dir, reagrupen en menor mesura els fills. D'altra banda, els reagrupaments entre ciutadans marroquins es donen de forma més intensa entre els cònjuges, mentre que en el cas equatorià els valors per aquesta categoria de parentiu són bastant més baixos que la mitjana. De forma semblant ocorre entre els ciutadans i ciutadanes colombians, bolivians i pakistanesos, que com ja s'ha dit tenen una tendència major a reagrupar els fills.

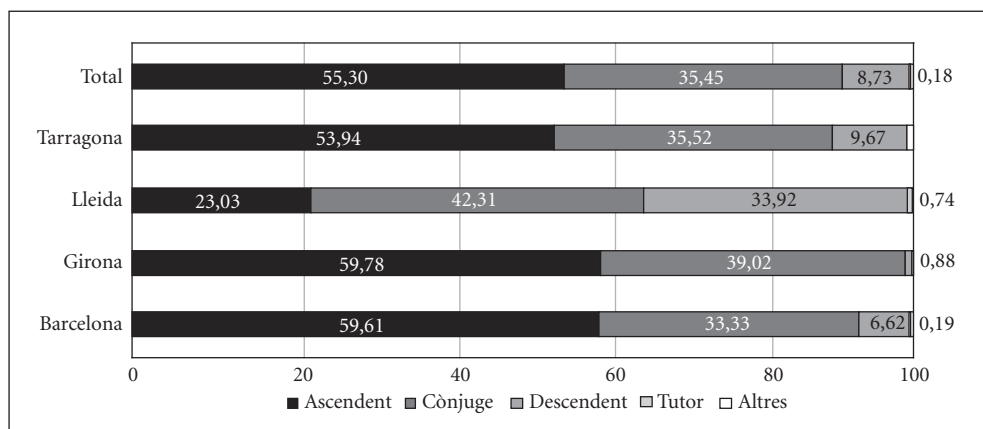
Aquestes diferències obren una línia de recerca interessant al voltant de l'existència de diferents pautes de reagrupament familiar, en particular pel que fa al grau de fragmentació dels processos de reagrupament. En aquest sentit, i a partir d'altres recerques

10. Es pot consultar el formulari de sol·licitud a <http://extranjeros.mtas.es/es/general/ex07.pdf> (Última consulta, 27 de maig de 2008.)

11. Aquestes categories van des de *cónyugue, marido, esposa, hermano, hermana, padrastro, ascendiente, padre, madre, descendiente, hijo, hija*, etc. A efectes d'explotació de les dades s'han unificat quatre categories: ascendent (pare, mare, padastre, madrastra), descendent (fill, filla, fillastres, fills adoptius), tutor (oncles, tietes, germans), altres. Caldria una millora en el registre d'aquestes dades, així com un consens en la denominació de les categories de parentiu.

Gràfic 3.

Relació de parentiu del reagrupat amb el reagrupant. Catalunya i províncies, 2006

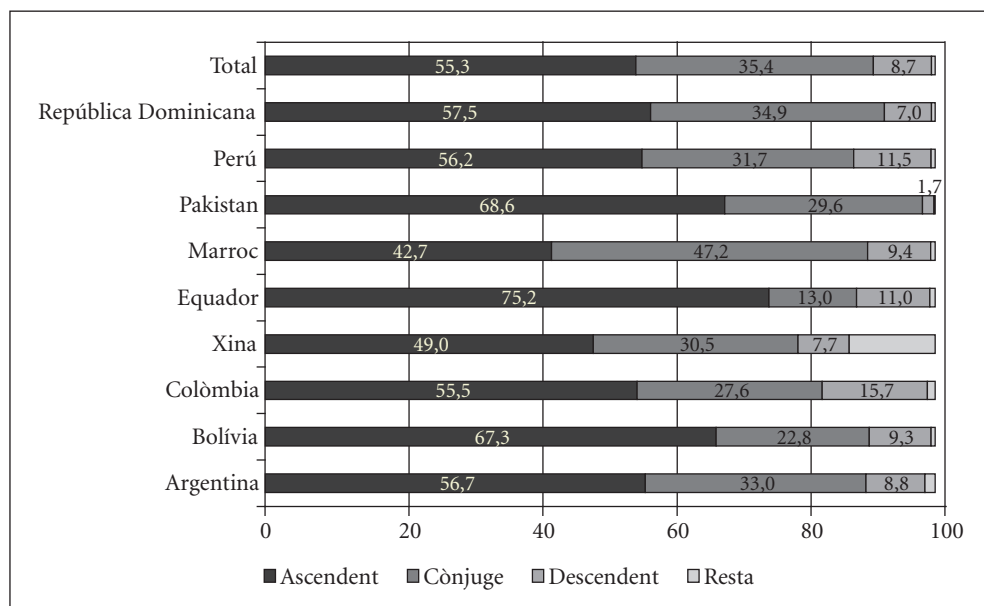

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Es pren l'any 2006 perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona a l'any 2007.

qualitatives (Alcalde, Lurbe, Benítez, Bejarano, Bermann i Solé, 2008; Lurbe, Bejarano i Marín, 2007) es poden identificar almenys tres models de reagrupament amb relació al projecte migratori inicial. Un model que aposta clarament des de l'inici per un projecte migratori a llarg termini i que es planteja des del reagrupament familiar a curt termini. Un segon model en què es produeix una transformació del projecte inicial de retorn al de reagrupament, en redefinir-se el projecte per la pròpia experiència migratòria. I finalment un model de reagrupament i retorn posterior de la família després d'haver transcorregut un temps vivint a Espanya; en aquest darrer cas, l'emigració de la família és una estratègia per assolir un projecte econòmic al país d'origen i per formar els fills a Europa. Si considerem el nombre de membres que es reagrupen, s'identifiquen dos models: un model unitari, en què un dels membres del nucli familiar reagrupa la resta —en general el cònjuge reagrupa en bloc l'altre cònjuge i els fills—; i un model fragmentat en què es reagrupen els familiars en diferents fases —el més comú és reagrupar primer el cònjuge i després els fills o alguns fills.

Gràfic 4.

Distribució dels parentius per grup de nacionalitat. Catalunya, 2006

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Es pren l'any 2006 perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona l'any 2007.

Per últim, el reagrupament sol·licitat pels descendents presenta uns valors per sobre dels generals entre els grups de colombians, peruans i equatorians. Aquest fet és força interessant i és probable que el reagrupament dels pares pels fills tingui relació amb estratègies de conciliació entre vida familiar i laboral. Alguns informes d'Immigració i Ciutadania locals (Sabadell), apunten aquesta tendència per l'absència de xarxes familiars d'ajut en la societat de recepció entre les famílies immigrades. S'ha de considerar que entre els col·lectius llatinoamericans amb freqüència és la dona qui inicia la cadena familiar migratòria i la que s'incorpora més activament al mercat laboral, i reagrupa posteriorment el cònjuge i/o els fills. La dificultat en la conciliació entre vida laboral, familiar i personal afecta aquestes dones treballadores més intensament quan, en un context en què els serveis d'atenció a la primera infància són escassos i no es

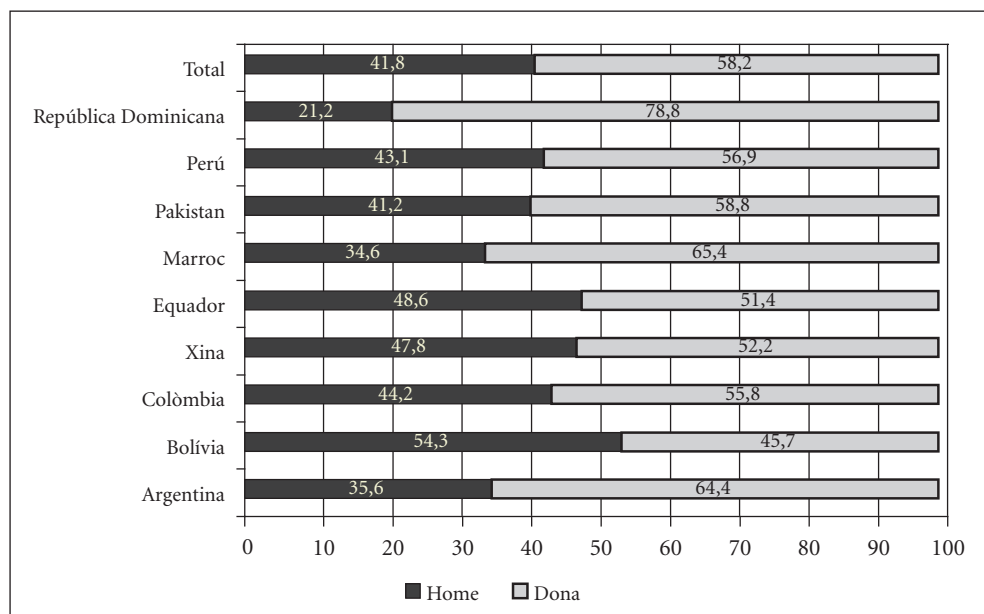
té una xarxa familiar d'ajut. Per altra banda, un altre fet que incidiria en la dificultat de la conciliació és la desestructuració familiar i la monoparentalitat, especialment important entre les dones llatinoamericanes.

ELS REAGRUPAMENTS FAMILIARS: QÜESTIÓ DE SEXE?

L'any 2006, el 56% de les persones reagrupades amb un permís de reagrupament familiar en estat CO i CP eren dones, mentre que un 44% eren homes. Aquesta tendència s'ha mantingut al llarg dels anys i coincideix amb la lleugera masculinització

Gràfic 5.

Distribució del sexe dels reagrupats amb permisos CO i CP per nacionalitat. Catalunya, 2006

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Es pren l'any 2006 perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona l'any 2007.

dels fluxos d'immigració internacional. Trobem pautes divergents en les diferents províncies catalanes, que coincideixen amb el grau de masculinització i feminització de determinats orígens geogràfics. D'aquesta forma, les províncies de Lleida i Tarragona, on predominen els ciutadans estrangers de nacionalitat marroquina, tenen un flux de reagrupament familiar molt més feminitzat.

En el gràfic 5 s'evidencien les tendències de reagrupament en relació amb el sexe i la nacionalitat, i es detecta que les nacionalitats dominicana, marroquina i argentina són nacionalitats en què predominen les dones com a membres reagrupats. Contràriament, els originaris de països com Bolívia, l'Equador, la Xina, Colòmbia i el Perú tenen uns fluxos més masculinitzats que els valors mitjans.

LES EDATS DELS MEMBRES FAMILIARS REAGRUPATS

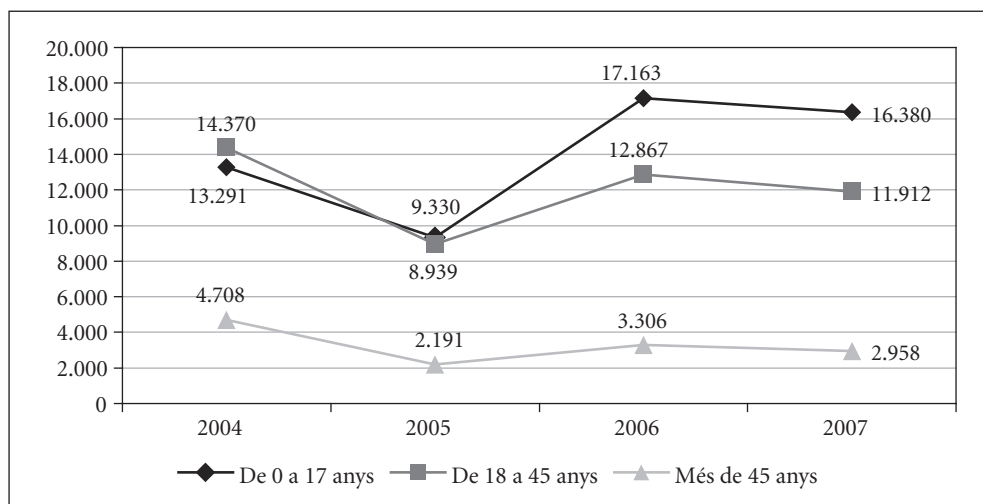
Pel que fa a les edats dels membres familiars reagrupats, cal destacar que a partir de l'any 2006 el grup predominant és el menor de divuit anys, la qual cosa coincideix amb el fet que siguin majoritàriament els fills els qui gaudeixen del reagrupament. Fins a l'any 2005 els reagrupaments es donaven de forma majoritària entre el grup d'edat comprès entre els divuit i els quaranta-cinc anys, probablement corresponent al major reagrupament dels cònjuges.

Observant el comportament a cada província, veiem que Barcelona és la regió on, proporcionalment, predomina més el grup dels menors d'edat, cosa que sembla raonable si considerem que la major part dels reagrupaments (el 60%) són duts a terme pels ascendents. Al contrari, Lleida i Girona presenten uns valors per sobre dels valors totals al grup d'edat entre els divuit i els quaranta-cinc anys. Semblaria raonable pensar que els pròxims anys és molt probable que a Lleida i Girona augmentin els reagrupaments entre els grups de menors a mesura que es vagin assentant els fluxos immigratoris d'adults i els reagrupaments dels cònjuges.

Una dada interessant és la que presenta la província de Tarragona en els valors del grup major de quaranta-cinc anys, que són superiors a la resta de províncies. Marroquí,

Gràfic 6.

Evolució dels grups d'edats dels membres familiars reagrupats. Catalunya, 2004-2007

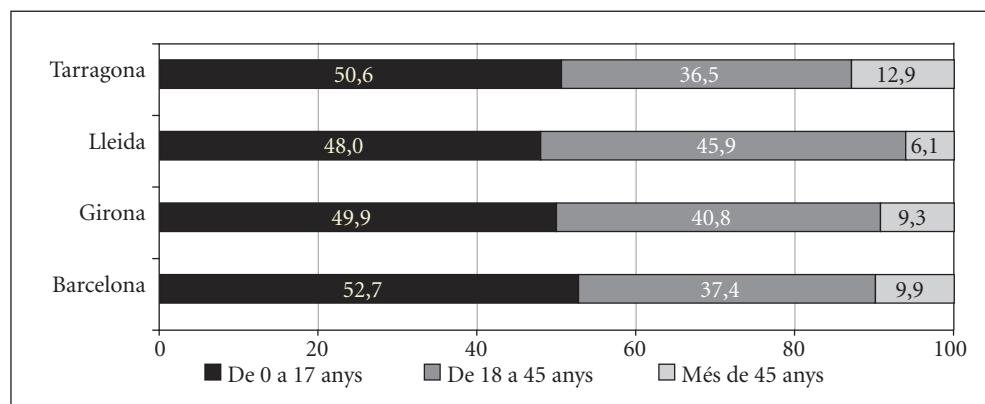
Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Per al 2007 s'ha pres les dades de Barcelona corresponents a l'any 2006.

colombià, pakistanès i xinès són els col·lectius que en termes absoluts donen valors més alts en aquest grup d'edat a Tarragona. Mentre que en termes relatius són els ciutadans argentins, colombians i equatorians els que en proporció reagrupen més els majors de quaranta-cinc anys.

En aquest sentit, i considerant el pes dels grups d'edat a cada col·lectiu segons nacionalitat i pel total de Catalunya, són els ciutadans pakistanesos i equatorians els que tenen un major reagrupament de menors, mentre que els fluxos de reagrupament dels procedents del Marroc i de la Xina, presenten proporcions per sota dels valors generals en aquests grups d'edat. Contràriament, els fluxos d'aquests darrers grups tenen valors per sobre del valor general en els grups d'edat de divuit a quaranta-cinc anys, juntament amb els procedents de la República Dominicana. Per últim, cal assenyalar

Gràfic 7.

Distribució dels grups d'edats dels familiars reagrupats a les províncies catalanes. Catalunya, 2006

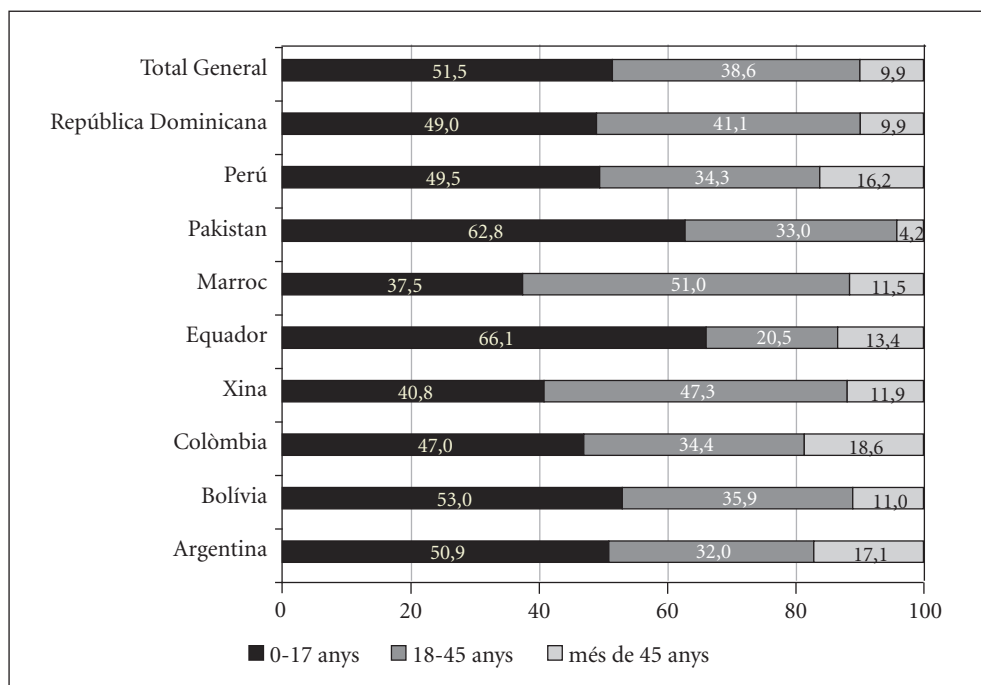

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Es pren l'any 2006 perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona l'any 2007.

els fluxos de reagrupament de majors de quaranta-cinc anys entre els ciutadans i ciutadanes procedents de països llatinoamericans com Colòmbia, l'Argentina, el Perú i l'Equador, fet que ja s'havia constatat a Tarragona.

Gràfic 8.

Distribució dels grups d'edat dels familiars reagrupats en estat CO i CP segons la nacionalitat. Catalunya, 2006

Font: Elaboració pròpia a partir de l'explotació de les dades sobre permisos de reagrupament familiar proporcionades per les delegacions de govern de les províncies de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona. Es pren l'any 2006 perquè no disposem de dades completes per a la província de Barcelona l'any 2007.

CONSIDERACIONS FINALS

La immigració internacional té uns efectes clars en la demografia dels països receptors. Per una part a causa de la seva aportació al creixement natural de la població i per altra gràcies al saldo migratori positiu que hi afegeix. En aquest sentit, d'una forma o d'una altra, la immigració està vinculada o a la fundació de famílies —nous matrimonis i llars; llars i famílies recompostes, naixements de fills de mares estrangeres, etc.— i/o

al retrobament d'aquestes, aportant cònjuges, fills i pares a les nostres estructures poblacionals. Els reagrupaments familiars són, per tant, una part inherent als fluxos d'immigració i cal conèixer-los si volem entendre i preveure els moviments internacionals de persones que arribaran al nostre país en els propers anys.

Amb aquesta intenció, aquest capítol ha tractat d'exposar sintèticament les característiques principals dels fluxos de reagrupament familiar a Catalunya durant els últims tres anys. L'aproximació a la font de dades basada en els registres de sol·licituds de permisos de reagrupament, en senyala l'enorme potencial per conèixer de forma més detallada aquests fluxos. Certament, els treballs quantitius basats en les dades de reagrupament resulten imprescindibles, però cal no oblidar que només reten compte dels processos de reagrupament en la regularitat. Així, es fa invisible una dimensió essencial d'aquest fenomen, el reagrupament familiar irregular. Per tant, es fa igualment necessari desenvolupar recerques qualitatives que permetin donar llum a la complexitat de situacions i circumstàncies que envolten les experiències de reagrupament.

Per altra banda, i a la llum de les noves directrius que comencen a perfilar-se des del Ministerio de Trabajo e Inmigración —encapçalat en el moment d'elaborar aquest anuari pel ministre Celestino Corbacho—, caldrà estar pendent d'una probable restricció del dret al reagrupament familiar només al nucli familiar (pare, mare i fills menors de divuit anys), que n'exclourà els ascendents. Aquesta mesura representa un pas més en l'evolució de la restricció del dret al reagrupament i per tant del dret a viure en família i a la intimitat familiar, fet que ha estat característic en el desenvolupament de les diferents lleis orgàniques d'estrangeria a l'Estat espanyol, en particular des de les reformes de la LO 4/2000, mitjançant la LO 11/2003 i la LO 14/2003.

Referències bibliogràfiques

ALCALDE, R.; LURBE, K.; BENÍTEZ, I.; BEJARANO, L.; BERMANN, S.; SOLÉ, C. (2008). *La integració comença aquí: els efectes de les reagrupacions familiars en les polítiques i serveis municipals*. Informe d'investigació. Entitat finaçadora: AGAUR. Generalitat de Catalunya.

DIPUTACIÓ DE BARCELONA (2004). *Informe d'immigració i ciutadania de Sabadell*.

FRESNEDA, J. (2001). "Redefinición de las relaciones familiares en el proceso migratorio ecuatoriano a España". *Migraciones Internacionales*, vol. 1, núm. 1, p. 135-144.

LURBE, K.; BEJARANO, L.; MARÍN, D. (2007). "La reagrupació familiar des de l'àmbit administratiu jurídic", a ALCALDE, R.; LURBE, K. et al. *La integració comença aquí: els efectes de les migracions familiars en les polítiques i serveis socials*. Informe d'investigació. Entitat financeradora: ICD-UAB.

MIRANDA, A. O.; ESTRADA, D.; FIRPO-JIMENEZ, M. (2002). "Differences in Family Cohesion, Adaptability, and Environment Among Latino Families in Dissimilar Stages of Acculturation". *The Family Journal: counselling and therapy for couples and family*, vol. 8, núm. 4, p. 341-350.

PARELLA, S.; LURBE, K.; SAMPER, S. (2006). *Mujeres inmigrantes con hijos a cargo. Detección de necesidades en el ámbito de las políticas familiares y de salud*. Madrid: Informe IMU.

PÁVEZ SOTO, I. (2007). *La infancia en los procesos migratorios. Las relaciones intergeneracionales en familias peruanas en Barcelona*. Memòria de doctorat. Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia, UAB. Direcció: Dra. Sònia Parella.

PEDONE, C. (2004a). "La inmigración ecuatoriana: pros y contras de una estrategia familiar para enfrentar la crisis", a CARRASCO, S. (ed.). *Inmigración, contexto familiar y educación. Procesos y experiencias de la población marroquí, ecuatoriana, china y senegambiana*. Barcelona: Els Llibres de l'ICE, Serie Educación y Sociedad. Servei de publicacions de la UAB, p. 129-168.

PEDONE, C. (2004b). *Tu siempre jalas a los tuyos. Cadenas y redes migratorias de las familias ecuatorianas hacia España*. Tesi doctoral. Universitat Autònoma de Barcelona, dirigida per M. D. Garcia Ramon.

QUIRÓS, A. (2006). *La reagrupación familiar de extranjeros en España: régimen aplicable i propuestas*. Tesi doctoral dirigida per la professora Dra. María Ángeles Sánchez Jiménez. Múrcia: Universitat de Múrcia, Departament de Dret Financer, Internacional i Processal.

SUÁREZ-OROZCO, C.; TODOROVA, I.; LOUIE J. (2002). "Making up for lost time: The experience of separation and reunification among immigrant families". *Family Process*, núm. 41, p. 625-643.

SUÁREZ-OROZCO, C.; SUÁREZ-OROZCO, M. M. (2003). *La infancia de la inmigración*. Madrid: Ediciones Morata.